

К0176

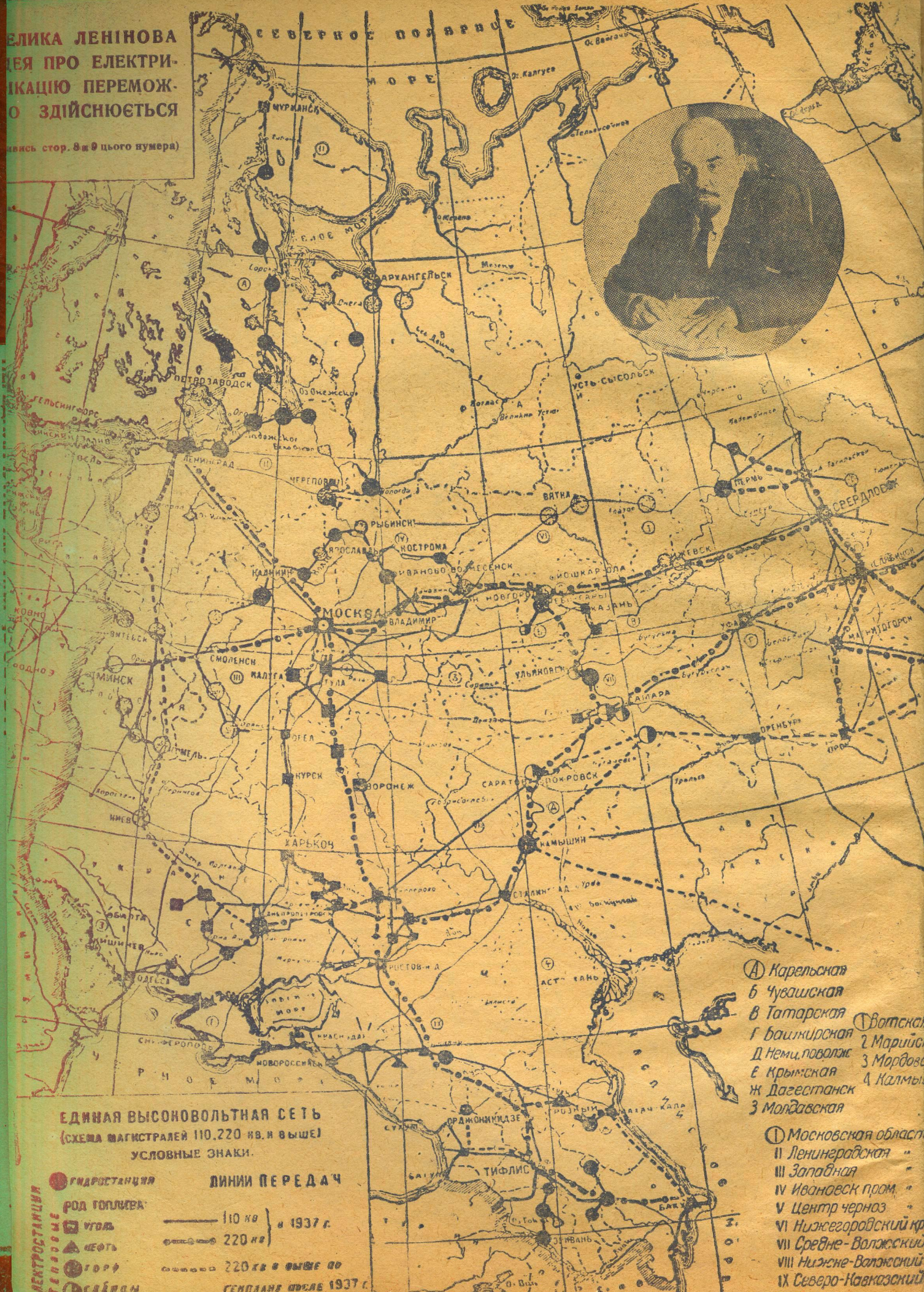
Всевіт

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

ЕЛИКА ЛЕНИНОВА
ДЕЯ ПРО ЕЛЕКТРИ-
КАЦИЮ ПЕРЕМОЖ-
О ЗДІСНЮЄТЬСЯ

ивись стор. 8 и 9 цього нумера)

ЕДИНАЯ ВЫСОКОВОЛЬТНАЯ СЕТЬ
(схема магистралей 110, 220 кв. и выше)
УСЛОВНЫЕ ЗНАКИ.

ЛИНИИ ПЕРЕДАЧ

- ГИДРОЭЛЕКТРОСТАНЦИЯ
- РОД ТОПЛИВА
- ▣ УГОЛЬ
- ▲ НЕФТЬ
- ⬢ ГОРЯЧЕВОД
- ⬠ СЕЛЕЗЬ

— 110 кв
— 220 кв
— 220 кв и выше по
схеме после 1937 г.

- А Карельская
- Б Чувашская
- В Татарская
- Г Башкирская
- Д Немецко-поволжская
- Е Крымская
- Ж Дагестанская
- З Молдавская
- И Вятская
- К Марийская
- Л Мордовская
- М Калмыцкая

- О Московская область
- П Ленинградская
- Р Западная
- С Ивановская пром.
- Т Центр черной
- У Нижегородский край
- Ф Средне-Волжский
- Х Нижне-Волжский
- Ц Северо-Кавказский

Я. В. Сталін та В. І. Ленін під час громадянської війни

ПЕРЕМОГА ПАРТІЇ ЛЕНІНА

Партія втратила Леніна на найважчому переломі в розвитку нашої революції. Перед партією поставили завдання, що своїм історичним розмахом зближували цей період з періодом переджовтневим. «Тоді, 1917 р., мова йшла про те, щоб зробити перехід від влади буржуазії до влади пролетаріату. Тепер, 1925 р., мова йде про те, щоб зробити перехід від злишньої економіки, яку не можна назвати в цілому соціалістичною, до економіки соціалістичної, до тієї економіки, яка повинна стати за матеріальну основу соціалістичного суспільства» (Сталін).

Саме в цей період перед партією з особливою гостротою постало питання про перспективи нашої революції, питання про лінію дальшої політики партії, що завоювала тривалий перепочинок і можливість розгорнути будівництво на рейках НЕП'у, при допущенні приватного капіталу, в умовах загальня темпу революції в інших країнах. Саме в цей період набула особливого значення ленінська теорія можливості перемоги соціалізму в одній країні.

На цьому переламному етапі Сталін, в боротьбі з ворогами партії та малодушними, поставив питання рубом: «Чи будемо ми для того, щоб угноїти ґрунт для буржуазної демократії, чи для того, щоб побудувати соціалістичне суспільство».

З геніальною прозорливістю Сталін визначив перспективу і конкретні шля-

За тезами ІМЕЛ „Ленін — великий основоположник соціалістичного будівництва“

хи всього дальшого розвитку революції. Сталін відстояв і розвинув далі ленінську теорію, увінчав справу озброєння партії ідеєю перемоги соціалізму в нашій країні, запалив робітничий клас Радянського Союзу незламною зброєю у можливість, доконечність цієї перемоги.

Протягом усього десятиріччя після смерті Леніна Сталін твердо і неухильно вів партію наміченим шляхом до перемоги соціалізму.

Ця перемога була завойована у великому більшовицькому наступі на капіталістичні елементи, що почався від другої половини 1929 року. Весь попередній період (1924—1929) партія, керуючи наступом на окремих ділянках, систематично і наполегливо готувала перехід до розгорнутого наступу соціалізму цілим фронтом.

Основні етапи боротьби протягом минулого десятиріччя: вивершення відбудовання народного господарства; поворот до соціалістичної реконструкції; розгортання реконструкції всього народного господарства; вступ у період соціалізму. На всіх цих етапах партія, керована Сталіним, незмінно зберегла вірність безсмертним заповітам Леніна.

10-тиріччя після смерті Леніна — 10-річчя найзапекліших класових боїв. У ці роки вирішувалась доля капіталістичних класів у нашій країні. Саме через це класи, які пинуть, за підтримкою цілого капіталістичного світу, чинили найодчайдушніший опір, намагаючись зирвати наступ пролетаріату. Саме через це і середпартійна боротьба набрала минулого 10-річчя виняткової гостроти. Опір класів, що відживають, відбився в ухилах всередині партії, у тих нечуваних ще формах антипартійної боротьби, яку розгорнули опортуністи проти генеральної лінії ВКП(б).

У центрі всіх середпартійних боїв цього 10-річчя стояло питання про можливість перемоги соціалізму в нашій країні, про шляхи, що ведуть до цієї перемоги. Атаки всіх опозицій проти керованого Сталіним ленінського ЦК ставили собі завдання примусити партію відмовитись від здійснення ленінського плану побудовання соціалізму. Це означало б на ділі капітулювати перед класовим ворогом і розчистити шлях для буржуазної реставрації.

Тільки розпромишлюючи вицент опортуністів, можна було забезпечити переможне просування вперед до соціалізму.

Під керівництвом Сталіна партія у відкритому бою розтрощила і відрубала троцькізм, розгромила правих опортуністів, примусивши їх капітулювати перед партією, викрила і розбила на-

В и с т у п В о л о д и м и р а І л ь і ч а н а м і т и н г у

ціонал-ухилістів, заглушдала примиренців, зірвала маски з дворушників. Історія останнього 10-річчя є історія зростаючого згуртування партії навколо ленінського ЦК на чолі з т. Сталіним. Ніколи в історії більшовицької партії вона не була така згуртована і єдина, як тепер.

На смерть Леніна робітничий клас відповів ще більшим згуртуванням навколо ленінської партії. Робітничий клас виділив з-поміж себе десятки й сотні тисяч кращих своїх синів, що стали до лав партії (ленінські призови). Невтомно зміцнюючи і помножуючи свої зв'язки з робітничим класом, партія виросла на могутню тримільйонну армію.

Керування Сталіна забезпечило революційну наступність в усій роботі і боротьбі партії після смерті Леніна, забезпечило всесвітньо-історичну перемогу левізму. Сталін великий теоретик і вождь більшовицької партії.

Партія ясно бачила труднощі і небезпеки, зв'язані з будівництвом соціалізму в одній країні, яка протистоїть усьому іншому капіталістичному світові, у відсталій селянській країні, при допущенні приватно-капіталістичних елементів і шаленому економічному змаганні з ними.

«Напмалеська» буржуазія, що росте в місті, і буржуазія села (торговець, лихвар, куркуль) намагалися зімкнути і підпорядкувати своєму впливові основні середняцькі маси. Партія часом зазнавала на це небезпеку. Партія Леніна не пропустила найменшої паніки в

своїх лавах. Вона дала гостру відсіч антисередняцькій політиці троцькістів і водночас перепинила капітулянтські тенденції — «схилитися» перед дрібно-буржуазною стихією, піти у неї на повіді. Більшовики мобілізували активність робітничого класу, знесли організованість у розпорошені бідняцькі маси (групи бідноти) і повели наполегливу боротьбу за відвоювання середняка, за ізоляцію куркульства. Бідноті була подана матеріальна допомога. Воєнно-комуністичні пережитки на селі були знищені, посиленіше насаджувалося кооперативну промисловість, послідовно провадилося політику позбавлення рад і впровадження революційної законності.

Партія завдала ряд серйозних ударів по приватному капіталу, обмежуючи його експлуаторські тенденції і успішно витискуючи його з зайнятих ним позицій.

Партія нагромадила потрібні сили й засоби, щоб підвести країну до нового періоду НЕП'у «періоду прямої індустріалізації».

З трибун XIV з'їзду (1925) вождь партії заявляв: «Перетворити нашу країну із аграрної на індустріальну, здатну виробити своїми власними силами потрібне устаткування — ось у чому суть, основа нашої генеральної лнії». XIV з'їзд ВКП(б) — з'їзд індустріалізації.

Країна вступила в період повороту до соціалістичної реконструкції (1925-1927 р.).

Нові труднощі і небезпеки постали перед партією — труднощі і суперечності зростання.

Демагогічно використовуючи ці труднощі, троцькізм, що об'єд з усіх опозиційних течій та утрлювань єдиний антиленінський блок, намагався атакувати партію по всьому фронту. Партія Леніна сміло пішла назустріч новим труднощам. Озброєна якою перспективою боротьби за соціалізм, вона відкинула геть з свого шляху троцькістів, що скотилися у табір контрреволюції.

Вона піднесла активність та організованість робітничого класу, зміцнюючи в ньому почуття своєї сили і підності, як хазяїна країни. Вона відкрила нові джерела соціалістичного нагромадження, твердою рукою провадила режим опадження. Просувуючись наперед на шляху індустріалізації країни, партія віддавала щораз більшу увагу виробничому кооперуванню селянства. Партія ні на хвилину не випускала із уваги завдання «будувати соціалізм опільно з селянством, обов'язково опільно з селянством і обов'язково під керівництвом робітничого класу». (Сталін).

На цьому етапі Радянський Союз набирав потрібні сили і засоби, щоб підвести країну до завдання соціалістичного перебування села. «Всі наші заходи до обмеження капіталістичних елементів сільського господарства, розвитку соціалістичних елементів на селі, залучення селянських господарств у річище кооперативного розвитку, планового впливу держави

на село лнією охоплення селянського господарства, як з боку постачання ї ї збуту, так і з боку виробництва, — всі ці заходи є заходи, правда, вирішальні, але все-таки підготовні для переведення сільського господарства на рейки колективізму» (Сталін).

XV з'їзд партії (1927) вивершує поворот до соціалістичної реконструкції, проголошеної XIV з'їздом.

На XV з'їзді Сталін висуває перед партією завдання «розширювати й зміцнювати наші соціалістичні командні висоти в усіх галузях народного господарства, як у місті, так і на селі, держучи курс на ліквідацію капіталістичних елементів в народному господарстві».

На XV з'їзді партія під проводом Сталіна робить історичний перехід до найважливішого завдання пролетарської революції — колективізації селянського господарства.

З прибуття XV з'їзду Сталін ставить перед партією завдання в корені зліквідувати причини відставання сільського господарства: «Вихід у переході дрібних і розпорошених селянських господарств в крупні і об'єднані господарства на основі громадського обробітку землі, в переході на колективний обробіток землі на базі нової вищої техніки». XV з'їзд ВКП(б) — з'їзд колективізації.

На цьому етапі сталися нові класові зрушення в країні, нове перегрупування сил класового ворога, нове загострення класової боротьби.

Партія збільшила більшовицьку пильність, зосередила головний вогонь проти правих опортуністів — куркульської агентури в партії, перебудувала і зміцнила свої лави. Вільпочики залучили до боротьби нові широкі верстви робітників і селянської бідноти. Вони підняли люту мас проти класового ворога.

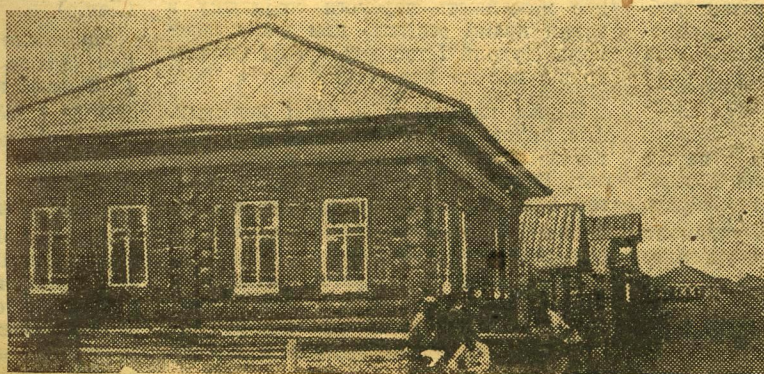
Партія розгортає гігантські темпи соціалістичного будівництва. Настає те прискорення руху вперед до соціалізму, що його передбачав Ленін. В авангарді соціалістичного будівництва йде важка промисловість. На основі власного напрамлення Радянський Союз закладає один по одному заводи-велетні, домни, електростанції, шахти. Розгортається похід революційних мас за опанування науки. Підніється матеріальний і культурний рівень робітників. Одне по одному підприємства переходять на 7-ми годинний робітний день. Пролетаріат організує селянську бідноту, як свою міцну підпору, переборює хитання середняцтва і агуртовує його, як свого спільника, на боротьбу з куркулем. Партія організовує боротьбу за хліб, за допомогою надзвичайних заходів ламає куркульський саботаж у хлібозаготівлях. Викривши шахтинську справу та інші шкідницькі організації, пролетарська диктатура завдає удар за ударом шкідникам — спільникам куркуля, агентурі інтервенціоністської буржуазії. Партія поліпшує радянський апарат, вимітає із нього бюрократів і ворогів, що перетворилися. Витрутуючи

В. І. Ленін в Горнах

тредюніоністські тенденції у профспілковій роботі, нещадно ламаючи рутину і косність в апараті профспілок, партія підносить прапор соціалістичного змагання. «Завдання соціалістичного змагання полягає в тому, щоб розбити ці бюрократичні пута, відкрити широке поле для розгортання енергії і творчої ініціативи мас, виявити колосальні резерви, що таяться в надрах нашого ладу і кинути їх на шляху вагів у боротьбі з нашими класовими ворогами, як всередині, так і поза нашої країни» (Сталін).

Соціалістична реконструкція сільського господарства висуває нові форми змички — виробничі. Партія заохочується коло організації цілої системи крупних зернорадіостів. Вся система з'явилася «сповідною силою нового радянського хліборобства, соціалістичним прапором озем нові техніки і нових методів організації сільського господарства» (Сталін); соціалістичне місто по новому допомагає селу: партія розгортає могутнє будівництво тракторних заводів, широко насаджує колгоспи; заохочується коло будівництва МТС, організує систематичну виробничу допомогу селянству.

Хата в с. Шушенському (Сибір), де жив на заслання Володимир Ільїн

На цьому етапі партія домоглася ряду вирішальних успіхів у боротьбі за продуктивність праці, у будівництві соціалістичної індустрії, у соціалістичному переробленні сільського господарства. Партія добила історичного повороту селянських мас у сторону соціалізму.

1929 рік — «рік великого перелому». «По новому ставиться тепер питання про НЕП, про класи, про колгоспи, про економіку перехідного періоду» (Сталін).

Розгорнутим фронтом партія двинула в наступ пролетарські й бідняцько-середняцькі маси. Цей наступ партія організувала під прапором першої п'ятирічки.

Уже в самому факті складення п'ятирічного плану виявились величезні переваги соціалістичної системи господарства, велетенське зростання моці пролетарської диктатури. Партія піднялася на новий щабель у керуванні всім господарським розвитком країни.

Перше п'ятиріччя — втілення заповітів Леніна, перекладених на мову точних цифр і твердих строків. Перша п'ятирічка — більшовицька програма побудування економічного фундаменту соціалістичного суспільства.

Партія запально могутнє виробниче піднесення пролетаріату всього багатонаціонального СРСР.

Пролетарська держава подвоює капітальні вкладання у промисловість, подвоює темпи розвитку державної промисловості, майже цілком витісняє приватний капітал із крупної промисловості. «Капіталістичні елементи в крупній промисловості вже пішли на дно» (Сталін).

Правильна політика партії причала до велетенського зрушення в радянському селі. Селянство суцільною лавиною рушило в колгоспи.

Робітничий клас технічно переозброює свого спільника, надсилаючи на село десятки тисяч тракторів, десятки тисяч знарядь, що висаджують в повітря старий буржуазний світ і прокладають шлях новому соціалістичному укладові на селі» («Правда», № 166 за 1930 р.).

Робітничий клас виділяє з свого середовища 25-тисячний загін і відряджує його на допомогу селу, що колективізується. В історичному виступі тов. Сталіна на конференції аграрників-марксистів (27-ХІІ — 1929) партія оголошує перехід від політики витиснення куркульства до політики ліквідації куркульства, як класу, на базі суцільної колективізації.

Настали нагостріші класові бої з останнім капіталістичним класом в нашій країні. Куркульство намагається повернути назад колесо історії. Розпалюючи дрібновласницькі інстинкти селянина, куркуль робить одчайдушну спробу зірвати рух середняка до колгоспів. Партія дає рішучий бій куркульству, очолює розкуркулення, що його проводять самі бідняцько-середняцькі маси. Праві опортуністи намагаються зіграти на цих труднощах.

Партія твердою рукою переборює величезні труднощі ламаючи тисячлітнього селянського укладу, труднощі повороту селянства до колективізації. Партія відмігала прямих панікерів, рішуче одвоює «лівих» закрутників. Перша більшовицька весна — перший триумф соціалістичного хліборобства.

Остаточно і безповоротно розв'язано на користь соціалізму питання «хто кого» в промисловості. Колгоспник став справжньою і міцною опорою радянської влади на селі.

Радянська країна вступила в період соціалізму.

XVI з'їзд ВКП(б) (1930) — з'їзд розгорнутого наступу соціалізму цілим фронтом.

У центрі всієї роботи партії — боротьба за опанування техніки, реалізація шести умов Сталіна.

Ще вище підносячи темпи будівництва, зміцнюючи артиль — основну форму колгоспного руху на даному етапі, ламаючи куркульський опір, відкидаючи геть з шляху уламки розгромлених опозицій, партія домагається великої перемоги — виконання п'ятирічки за чотири роки.

Партія висуває другий п'ятирічний план. Країна вступає в епоху остаточної ліквідації решток капіталістичних елементів і класів взагалі. Мінється тактика і форма опору класового ворога. Куркуль намагається тихою сапою розкласти колгоспи зсередини. Світозабуржуазія позавалює діяльність своєї підпільної шпигунської та шкідницької агентури в СРСР.

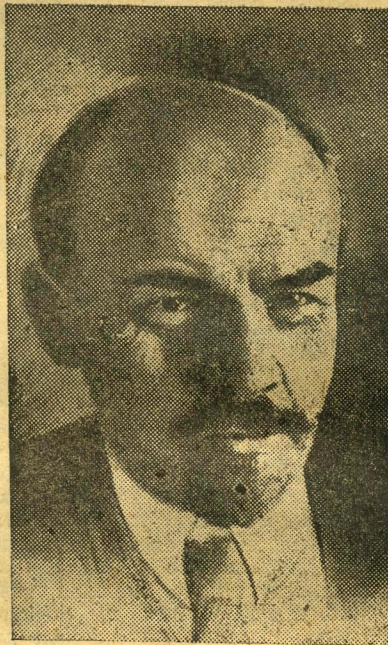
На січевому пленумі ЦК і ЦКК (1933 р.) Сталін висуває завдання серйозного підвищення продуктивності праці, серйозного зменшення собівартості, сполучення пафосу нового будівництва з пафосом опанування нової техніки. Сталін викриває нові форми опору класового ворога. Партія вишибає із колгоспів куркульсько-шкідницькі елементи, бореться за перетворення всіх колгоспів на більшовицькі, утворює політвідділи МТС і радгоспів, підвищує свою керівну та організаційну роль у колгоспному селі. Партія посилює свою революційну діяльність, провадить чистку, зміцнює свої ряди, підвищує боєспроможність робітничого класу. «Сильна і могутня диктатура пролетаріату — ось що нам потрібно тепер для того, щоб розв'язати вшент останні рештки умиравих класів і розвинути їхні злочинські махінації» (Сталін).

Першого року другої п'ятирічки зроблено великий крок на шляху перетворення колгоспів на більшовицькі, на шляху виходу колгоспників на широкі дороги замощеного життя. Бито останню крупну ставку куркуля.

У 10-річчя смерті Леніна партія вправі заявити: найтрудніше і вирішальне в ленінському плані побудування соціалізму виконано. Фундамент соціалістичної економіки побудовано. Питання «хто кого» і в місті, і на селі розв'язано на користь соціалізму остаточно і безповоротно. СРСР перетворився на могутню індустріальну країну, на країну найкрупнішого в світі рільництва. Колгоспний лад переміг. Ра-

дянський Союз остаточно закріпився на соціалістичному шляху.

Потужне піднесення переживають національні республіки й області, швидко йдучи шляхом ліквідації господарської і культурної відсталості. Роста й розвивається національна форма, соціалістична змістом культура. Непокитна братня співдружність народів СРСР. Оснащена передовою технікою, Червона армія стоїть на варті радянських кордонів.

В. І. Ленін днів Жовтневої революції

Триумф ленінізму в нашій країні був забезпечений тим, що нашу партію вів вперший ленінець — Сталін, великий майстер стратегії і тактики класових боїв. Узгалянюючи досвід світової пролетарської революції і досвід соціалістичного будівництва в СРСР, Сталін розвивав і збагачує теорію Леніна. Виходячи з єдиної глибоко продуманої і наскрізь конкретної лінії керування країною в її переході до соціалізму, Сталін на кожному повороті цього шляху з крайньою ясністю висуває істинне гасло боротьби, з залізною твердістю добивається його виконання. На кожному етапі він безпомилково накреслює ті саме форми боротьби і організації, що більш за все полегшують мобілізацію мільйонних мас. Ленінове вчення про можливість перемоги соціалізму в нашій країні освітлює нам шлях перемоги. Мудрий і твердий провід Сталіна привів нас до перемоги.

Партія пишається з своєї перемоги. Але, вихована Леніним і Сталіним партія не зазнається, не починає на лавах. Боротьба триває. Ми маємо зпертою і дисциплінованою працею добитися цілковитої перемоги другої п'ятирічки: технічно переозброїти з гори до низу все господарство країни, вижити до кінця господарську і культурну відсталість пригноблених за царизму національностей, стати першою в Європі країною різноманітної техніки, значно підвищити добробут трудящих, знищити остан-

ні рештки паразитичних класів, піднести на недосяжну височину бойовість Червоної армії, вивершити виконання Ленінського плану побудови соціалізму в нашій країні.

Перемога соціалізму в СРСР — перемога міжнародного пролетаріату.

На вирішальному прикладі перемоги соціалізму в СРСР пролетаріат капіталістичних країн переконалися в тому, що можна побудувати соціалізм в одній країні, що можна обійтися без буржуазії, що вихід для всіх експлуатованих і пригноблених вказує тільки більшовизм.

В умовах фашистського терору і поліційних переслідувань наші братерські компартії згуртовують робітничий клас капіталістичних країн під прапорець Леніна. Вони мобілізують сили пролетаріату для того, щоб вигнати фашизм з влади. В боротьбі з соціал-демократією, в боротьбі з ліквідаторами й ренегатами міцніють на Заході і Сході стійкі віддані кадри ленінців. Комінтерн виховав Тельмана і Дімітров. Комінтерн зібрав під своїми прапорами сотні тисяч комуністів пролетаріату, що піднімають маси на боротьбу за радянську владу, на підтримку першої в світі держави Рад.

У цьому підкріпті міжнародного пролетаріату — невичерпне джерело нашої сили. «У нас є міжнародна спілка, я нею не записана, не оформлена, нічого не являє собою з погляду «державного права», а насправді, в капіталістичному світі, що розкладається, являє собою все» (Ленін).

Перемога ленінського плану побудування соціалізму в СРСР ще більш зміцнить цей союз, ще вище піднесе всьому світі авторитет радянської країни, як підпори і пралоросючої світової комуністичної революції.

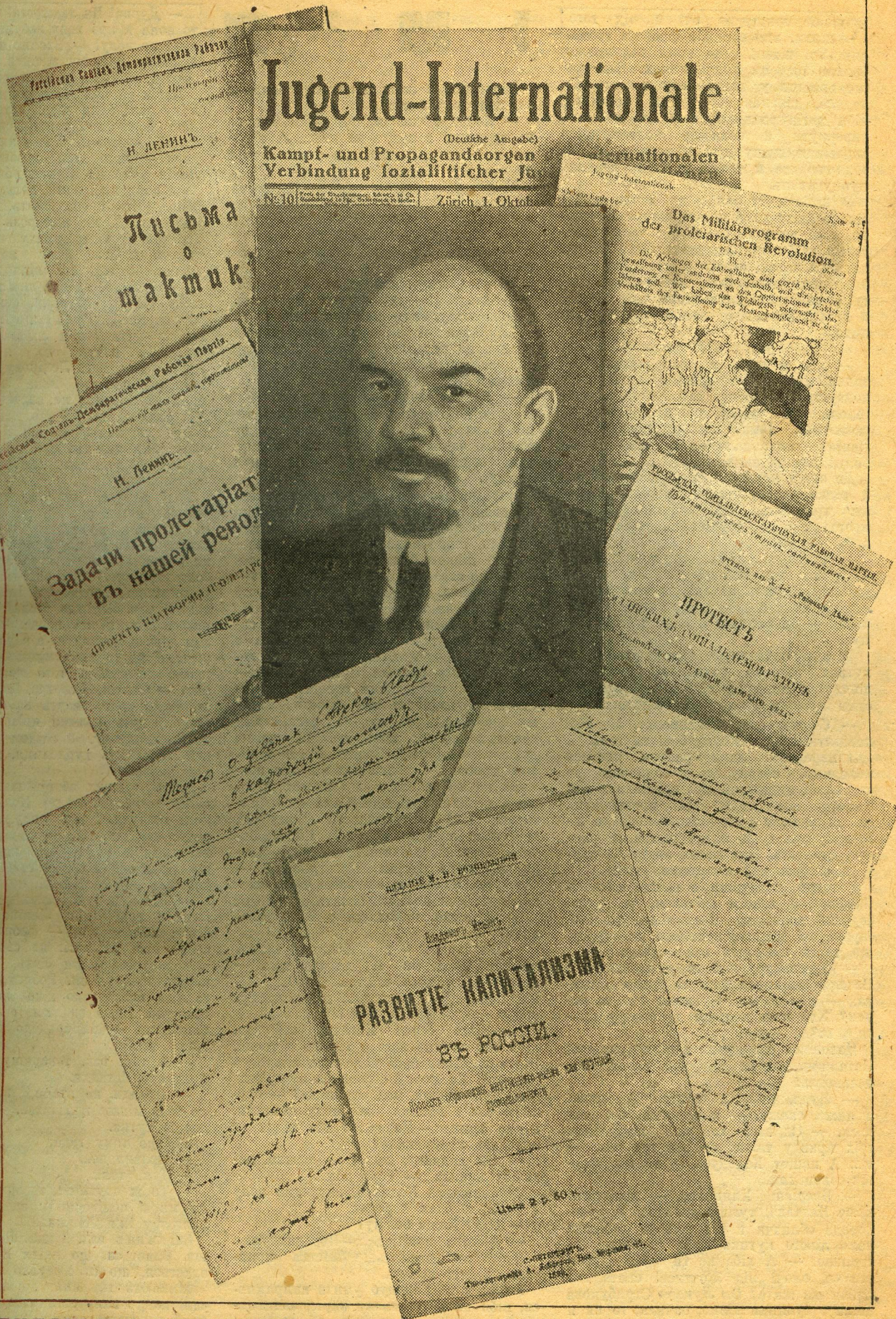
Грандіозні перемоги минулого 10-річчя. Вони означають, що під прапором ленінізму перші 170 мільйонів людей переступили рубіж, позаду якого жать довгі тисячоліття «передісторії людського суспільства» (Маркс).

«Ми маємо право пишатися і вважати себе за щасливих тим, що нам довелося першим повалити в одному місці точку земної кулі того дикого звіра капіталізму, що заллював селю кров, доводив людство до голоду і здирав його та який загине неминуче і незабаром як би дивомлядню по вирізачому не був виявлений його передсмертний лютування» (Ленін).

Ми маємо право пишатися тим, що нам удалося добити цього дикого звіра російський капіталізм, надихати ідеєю Леніна і піднести до творчої праці десятки мільйонів робітників і трудящих побудувати фундамент соціалістичного суспільства і тим самим нанести смертельну рану світовому імперіалізму.

Але імперіалізм, що віджив свій і засуджений на загибель, не здасться без одчайдушної кривавої, звірачої боротьби. Його змете переможна пролетарська революція. Комінтерн, світлої партія Леніна, поверне все людство на соціалістичний шлях.

Ленінізм непереможний.

ПЕРШІ ВИДАННЯ, І АВТОГРАФИ
ТВОРІВ В. І. ЛЕНІНА

Курнос прищурив очі й від того шрам, виносений з фронтів громадянської війни, став йому над правим бровом гострим трикутником. Він просто вrostав у скоцюрбану постать Колодуба, шарпав його тугим поглядом, ніби хотів роздягти геть аж до нага, вивернути й показати колгоспникам справжню душу цієї людини, який на обличчю ще й тепер лежить вдавана дурнуватість.

В шкільному залі, де повно-повнісінько люду колгоспного, панув мовчанка, якої вона не знала від часу засновання в Журавці колгоспу. Люди ті сидять на лавах, стоять в проходах і пошд стінами, застигло, мов кам'яні статуї в майстерні скульптора, мов фрески й деталі картин в павільйоні художника.

Играє Курнос, питається знову — Хто ж тоді, а вас питаюся — винен? Де шукати причин розвалу господарства колгоспу, га? Колодуб, ваш голова, не винен, хто ж тоді винен, скажіть?... Ваш колгосп носить ім'я Леніна — виправдати ви це ім'я? Зганьбили! Хто ж винен, га?!

До столу поривається чоловічок. Рука й рідка розкуйовджена борідка йому аж тріпотить. Окривається рот і з нього лізуть прижовклі, вже рідкі зуби. Рече:

— Ги-ги-чи... гі-хі... Отут нам і хі... закрутка: хто винен? хі... Як ви, то вирішу Курнос, начальник політвідділу амтеси, то я й скажу, хто винен. Ги-хі... знаю! — од вас гріх правди тайти. От, ну...

В залі спалахнуло заворушення: по кутках голосно кахикали, серед залу дівчата й молодіжці хіхикали. Хтось товстим голосом захоочував чоловічка:

— Скажи, скажи Хлипавко. Мо тобі повірять, як що Колодубові не той...

З передньої лави раптом звелася молодиця, обернулася обличчям до столичної аудиторії. Всі впізнали в ній Наталку Любар. Очі їй примружені, гнівом налиті; а од рівного носа до лівого кутка губів лягла гостра, як багнет, зморшка. Над залом знову запанувала сторожка й напружена тиша.

Колодуб глянувши в мінне обличчя Наталки, й зовсім знітився, а рудо-бородий чоловічок, насунувши на безбарвні очі шапку, пустився до турту, що тиєся праворуч коло стінки.

— Хлипавко, чого ж утікаєш? — і Наталка виймала його за рукав піджака. — Раз почав — кажи: хто ж винен? Хто наш колгосп до розору призвів, га?

Чоловічок обернувся й відчув на собі Наталчин, зогнем дишущий, погляд. Забелкотав:

— Ну, скажу... скажу... А якже, а якже, скажу, — й опустив очі під ноги. — Од вас, товариш політвідділ, гріх правду тайти: всі ми тут винуваті... А нащот Колодуба — то він чоловік совєцький...

— Брепеш Хлипавко, — докірливо каже Наталка, тугше дивиться в рудобороде обличчя й від того їй зморшка коло лівого кутка губів глибшає, гострішає. — А хіба не ти з Колодубом восени, вночі під Жовтневі свята викрали вів жита? Он Лукеря Сприбунова йшла з гулянки пізно, бачила, то ви й пригрозили їй, щоб мовчала. Так? — Обернула обличчя до аудиторії. — Лукеро, чи так було?

І М ' Я

Підвелася з лави дівчина, соромливо очі долу опустила:

— Колодуб сказав мені — мовчи, бо на трудодні й хунта не дам... А тепер ось я й кажу. Політвідділ у нас є, то й не страшно Колодуба...

Тримтілі брови полізли Курносів на чоло, а трикутник шраму сховався в зморшках. Він осміхнувся до Лукері:

— Боялася — каже?

— Атож... Бо його сила — то його й воля...

Наталка випустила рукав Хлипавки:

— Злюдога! — й важко віддихнувши сіла на лаву, задумалася схилившись.

Хлипавка й Колодуб позгиналися, крадькома подалися до дверей і анікнули. Випроводжала їх глибока мовчанка й десятки гнівних поглядів.

— Не виправдав колгосп ваш ім'я, що він його носить — кинув кризь тишу Курнос, і знову як і спершу допитливо задивився в многооке, спохмуріле обличчя аудиторії. — Чи так я кажу?

Наталка звела очі до гори: перед нею на стіні портрет: Ленін. Примруживши ліве око він так докірливо, але з тим і тепло, тепло дивиться в зал. Згадалося: ще дівкою була вона тоді. В Колодуба, що середняком на селі вважався — наймитувала. Холодна й сніжна того року зима випала. Ну, така ж холодна... Ранок стоїть над Журавкою тихий, синій аж зокритись. Наталка вийшла з двору до колодязя, на вигон, воду носити, худобу напоїти мусила. Мороз — аж скалки світлячками в повітрі помігують. Бовдурі хат вже сизими димками беруться. І раптом над засніженим селом попливло: дзін, дзін, дзін, дзін... бев! бев! Застигло, мов у землі вросла — стояла над відрами повними води Наталка, вся тривогою дзвонів і печалю пойнута. Сама себе питалася: щоб то трапилось? Чому так тривогою дзвони гудуть? Нараз бачить: Лукеря, дівчинка, ще тоді — школярка, дочка сусіди Колодубового — Стибуна Остапа, із шанькою через плече книжками повною, біжить од школи:

— Лукерко, не знаєш чого то даvano-нять?

— Ой тьотю, — й у дівчинки на очі набігли чисті, як її дитяча тува — слюзи. — Прийшла звістка тьотю... Ленін помер... — і витирає дівчинка рукавом свитки ясні, сумом повиті оченята.

Защеміло серце Наталці, заболіло, ніби хто вхопив його в жменю й тисне. Відра забувши біля колодязя, кинулася до хати. На порозі Колодуба зустріла:

— Чого біжиш, мов оглашена? — буркнув той і вхопив за полу свитки, міцно тримає. — Де вода? Мо відра в колодязь повпускала?

— Ой далечку, лихо! — важко ди-хаючи мовила. — Горе нам...

Стривожився Колодуб, випустив полу з руки. В очах переляк.

— Що? Кажі бо, ну?

— Звістка прийшла... — Передихнула... — Чуєте як дзвонять... Звістка прийшла... Ленін помер...

Учувши те Колодуб умить випрямився, ніби на цілу голову виріс, задивився грізним і тугим поглядом в засмучене обличчя Наталки і раптом штовхнув її кулаком в бік:

— Дурна! Йч ледацкога! Вмер Ленін — то вона й про воду забула. А ну, біж мені по воду! — Вхопив знову за пояс й витяг Наталку з сніею, штовхнув спину. — Біжи мені, ледацого!

Потім увечері з оцього ж таки шкільному залі були збори селян. Люди сиділи й стояли, товпилися як і тепер, сумні й мовчазні. Хтось питався в дзвонаря — чого той дзвонив, адже — Ленін учив не вірити попам, монахам бо й вони як і пани, капіталісти, глита обкрадують і обдурюють народ. І старий, сивий, як паморозь у зимку на деревах, дзвонарь, змахуючи слюзою, щраптом набігла йому на зчверонілі глибоко запалі очі, відповів:

— Не знаю, як він, там той... А вмер знаю чоловік великий, святий чоловік братці, вмер... Поча ми вигнали ще то рік, а дзвін збори скликати залишився... То почув ото я од пролярів про смерть Ленінову і, так скажу вам, так потягло мене на дзвіницю сили втриматися не вистачило. І я поліз, задзвонив... Судить мене, товариші братці, як хочете, як що я тим давоном осквернив пам'ять про такого великого нашого визволителя, пам'ять про такого святого чоловіка...

Тоді вдруге, як і вранці, Наталка відчула приплив сліз до очей і невимовну тугу, невимовну скорботу, що лягла їй на серце. Губи трітали, на плач кривилися, а з грудей ліз крик болю тяжкого. Зуби зіпнівши, щоб не розридатися, протислася Наталка в на-топ і там застигло стала, схилившись якоїсь дівчині на плече. З очей горюхом слюзи котилися, а в уяві: сніг, нероша. І йдуть тим снігом бредучи на крапці соратники того великого чоловіка — Сталін, Молотов, Калінін, Фрунзе, Ворошилов, несуть на плечах домовину... Ідуть полями кризь хурделиці кризь завірюху, а слідом людей, мов дей... Свистить хурдальця, мов тужит мов ридав...

Із тих сумних зборів пішла Наталка пізно вночі. Йшла до Колодуба дедьноги тягнути. І знову в уяві та ж картина: сніг, пороша, хурделиця, а криз неї люди й люди йдуть за домовиною, що одпливає геть за село, в степов далечині снігової ночі поринає...

— Ще раз повторюю: не виправдав колгосп ваш ім'я Леніна. Адже та факт: коні у вас — ребра торохтять, весна вже на носі, не сьогодні-завтра в поле треба їхати сіять, а реманент невідремонтований. Робили ви м'януло то літа погано: по кіло на трудодень припало. Волю зломлям, глителям, неробам дали — розікрадено у вас хліб. Адже так?

— А так, так, товаришу Курнос, — притакує Наталка.

— Правди не втайш, вона — як шло те з мішка вилазить... — додає м лос із жутка.

Зал по тому гуде:

— Правильно...

— Так, так...

— То ж слухайте, товариші: порішили ми з політвідділу: знати з вашого колгоспу ім'я Леніна...

Закам'янів зал. Тиша. Невимовна тиша. Здається, що люди й не дишуть здається, що їм одібрало мову.

Минають хвилини, друга, п'ята: а залі панув напружена мовчанка. В глїбині аудиторії горять, плачуться во-нем десятки очей, десятки обличчя кри-ляться, ніби власникам їх боліче, болі-

Наталка, що досі сиділа, мов приголомшена, — раптово звелася з лави, руки тримтяти до Курноса простятла:

— То як же це... що це ви робите, товаришу політвідділі? Ім'я... наше...

— Треба вам, товариші, господарство колгоспу налагодити, — мовляє Курнос, дивлячись на Наталку. — Перебудуватися вам, товариші, треба. Ото ж, давайте назвемо ми ваш колгосп: «Перебудова».

Наталчині руки тримтять, і голос свильований:

— На внес світ зганьбили ми себе... Як же це... що тепер... скажіть, товаришу Курнос...

— Скажу... Ні! Спитаю: чи личить колгоспові такому от носити велике ім'я Леніна—сама подумай, товаришко Любар. Личить хіба? — питається напочіт і тутим, допитливим поглядом впливає в аудиторію. — Як вт, товариші? Що скажете ви?

Залом котиться тяжкий віддих багатьох грудей. Десятки очей ховаються од допитливого погляду Курноса.

Наталка тим же, тримтятим голосом відповідає:

— Важко... ой, як важко примиритися з тим, що ви кажете...

По тому голосували, як один: назвється «Перебудовою».

Наталка відчувала: рука їй права обважніла, ледве піднеслася дотори, а в голові шум, гама, крики.

Мов крізь сон чула, як говорив Курнос: вигнать з правління Колодуба, а на його місце її, Наталку Любар, поставити.

А другого ранку, ще й не розвиднілося, а вона замислена й трошки зажурена вже прибігла до Стівунів під хату, у вікно стукає. Одтинула їй мати Лукерина, здивовано плечима низала, щось спитати хотіла, та Наталка її попереділа:

— Лукеря вже прокинулася?

— Ще вдосвіта. Пряде.

Прожогом у хату кинулася. При лампі, на лаві дівка сидить. Свистить колесо прядки, вилка хурчить: хррруум... хррруу-умм...

— Лукеро, що ж, ходім...

Дівка не знає, куди кличе її Наталка, але підводиться з лави показцем—одягтися.

— Куди ж ми підемо, товаришко Любар...

В очах Наталчиних залускло здивовання. Перший бо раз Лукеря товаришкою Наталку назвала.

— Ходім, в діло...

І от вулицею Журавки, крізь синь березневого доовітку йдуть дві жіночі постаті, гомонять, а незабаром опічнюють аж на господарському дворі колгоспу. Зразу ж кинулися в лідки. Там борони купами, одна на одну покладені лежать, порозхитвані, без зубків. Плуги стоять — той без лемеша, той без п'ятки, на чепітах ручок нема. Сівалки оглядали — в деяких по сошнику, а то й по два нестача, вісі позайжавлювали, правила поодламувані. Драпаки й культиватори в такому ж стані.

— От бачи, робиться тут що, — каже Наталка. — А ковалі наші байдикують, а правління ім і слова про ремонт...

По цьому Наталка й Лукеря пішли на куки, по селу. Заходили в кожну

хату, розмовляли, сперечалися, переконували, соромили.

— Оце ще... нові ах'мистки на нашу голову об'явилися, — випроводжали їх інде з хат. — Жисті тихої не дають...

— Е-е-е... ті такі обиди. Особливо Любар... І в кого вона вдалася така непосидища та в'дливна...

— А то що ж: на печач, по лежанках, мов котам тим вилежуватися? Хочете до згубу колгосп призвести? Чи як, га?

— І то правда. Мо хоть жінка на дуть правильну наставить колгосп, коли у вас, чоловіків, кебеті нестача.

Гомоніли хати, запіччя. Вулицями до управи колгоспу йшли люди. На стайнях ожгло. Біля комор із посівним зерном на широкіх фрезісаних поверх кульової соломи брезентах, поставали млинки, віялки й триер, загуркотіли, зерно чистили. Коло кузні вовтузилися ковалі, а підводи возили туди драпаки, плуги, борони. Гурти колгоспників самотужки відкочували туди й сівалки. Даєнькали об ковадла молотки. Гомін стоголоси здіймався на господарському подвір'ї колгоспу. Вешталися за ділом поспішаючи люди. Журавка загугала.

— От вам і Любар: хазяйка!

— І Лукеря в пристяжну їй саме до пари...

— Управляйтесь, управляйтесь бо, — погукувала Наталка, спиняючись то біля комор, де чистили зерно, то коло кузні, де ладнали реманет. — Чувте, весна от от... пахтить як тепло, чуєте? Раз ми «Перебудова», то вже давайте перебудовуватися... Сором, який сором. Ім'я Леніна зганьбили ми. Сором який...

На мить все довкола змовкло й ковалі, похнюпивши голови, ставали задумані. Їх опанувала напруга, задумала хилила їм голови до землі.

— Важко товариші... Самі винуваті... То давайте ж, заробимо те ім'я, яким ми називалися тоді, як у колектив пішли... Робіть. — і Наталка йшла далі порядкувати.

Минали дні за днями й гомін над Журавкою повнішав. Трудом завзятим виповнювалася весна. Про Колодуба та Хліпавку й пам'ять стиралася в колгоспників: їх віддали до суду й покарали як ворогів народу трудяшого.

А як закінчували сівбу, в поле до перебудовців завітав і товариш Курнос. Зустрівся край дороги з Наталкою, що за стернового коло сівалки працювала.

— Добрий день...

— І вам того ж, — сказала гордо, на повен голос. — Сівемо... Сьогодні сівбу закінчуємо! — мовила осміхнувшись. — От...

Попрощався Курнос з Наталкою, сів у одноконну бричку й поїхав далі в колгоспні поля. А сівалка обернувшись подавала швидко в гони, лишалося по собі смугастий слід сошників.

Потім ішов травень і лани «Перебудови» відчували ходу Наталчиних ніг, чули її твердий і рішучий голос:

— Поганяйте! поганяйте, товариші! оранку на пар до жнив закінчити, мусимо от що!

Вачили Наталку й жанива й молоча, і знову осіння сівба. Метлялась вона і коло жниворок, сідаючи то на ту, то

на ту лобоприйку й показуючи жаниварам як то треба скидати снопи, як кінсьми треба правити. Біля молотарок сама часто ставала на барабані і, проривався гонгом крізь гуд і пилоту її голос:

— Везіть! скоріше підвозьте снопи! Давайте, давайте!

Колгоспники, колгоспниці підморгували одне одному, киваючи головами на Наталку, кажучи:

— От же голова в нас — порядку! всюди встигає... добре порядку! Не різня Колодубові.

Тут же валкувала валку підвод-бездарок Лукеря, показувала возям, як зерно сипати у вози, а сама племби клала на замки. Потім та валка одходила в степ у напрямі станційного елеватора, що аж ген бовваніє на обрії, сріблиною цинку виблискує в променях серпневого сонця.

— Та й помічницю ж бойову виховала собі Наталка, — показуючи на Лукерю додавали інші. — Водить валку на державну зсипку — ну, як вам, справжній дядько...

Сіяти озимину в «Перебудову», колдона тракторів, споряджена Курносом прийшла. Вивела Наталка її на озимий клін колгоспу, зивала й свої три бригади сівачів. Пішли за кінсьми й тракторами культиватори, борони зубні й дискові, а по тому й сівалки. Пів декади ніхто з сівачів і в село не потикався: всі на собі були, і день і вночі працювали. А як закінчили — Наталка до кермового тракторної бригади вдалася:

— От у нас ще оранка на зяб, то мо' вже за одним заходом і той... Я двадцять кінських плугів пускаю, десять коровами запряжених та вапних п'ять, тракторних, значить. Давайте вже за одним заходом і на зяб виоремо.

Погодився кермовий і того ж ранку загнав колону на зябове стернище, од дороги. А від межі сусіднього колгоспу пішли кінні плуги, краями боронами лян. На середину виїхала бригада оратів — дівчат та молодішці коровами орати. Перегукнулося осіннє поле голосами й стрекотом моторів, муканням корів і іржанням коней, тих коней, що повесні ім крізь шкуру аж ребра свистілися, а тепер повніючих тілом і м'язами. Ходила Наталка ланом, а на вустах їй усмішка тепла й повна, як життя — усмішка! Інколи вона підходила до Лукері, що за бригадира коло кінських плугів працює, казала сповненим радістю голосом.

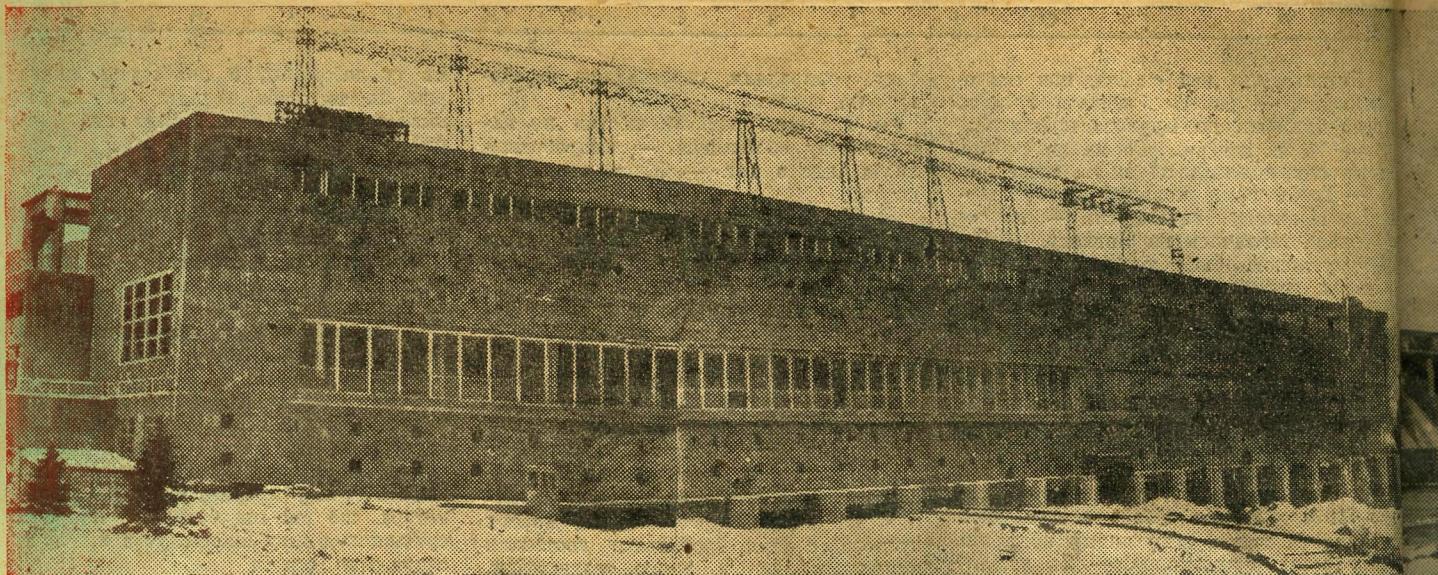
— Осінь радісна випала нам, Лукеро. Обмолотилися, на зсипку, що з нас треба було — одвели. Обсялися...

— І все те за вашим, товаришко Любар, проводом. А потянеш: і люди не ті вже в нас, і мов світ одмінється. Поглянеш: усе дозкола радіє, осміється. Усе: і сонце й лани, і земля й люди, і коні ось, і небо. Все, все...

— І ми, Лукеро, одмінїлися. Не ті, не вомучені, важко дихаючі—колись. Тепер не ті. Повним-повне радість життя нам випадає.

В полях спинився вітровий і гомінний вересень. Тоді в Наталки народилась думка: день врожаю колгоспного одсвяткувати. На овато Курноса покликати. Так подумала Наталка й пішла до Лукері.

(Закінчення на 10 стор.)

Д н і п р о в с ь к а г і д р о - е л е к т р и ч н а с т а н ц і я

І Ц Е С Т А Л Д Л І Т Е Р А Т У Р Н И Й

Липневого дня 1850 року по Реджен-стріт в Лондоні швидко йшов невисокий на зріст чоловік у скромному одязі, з чорною борідкою і нервовим обличчям. Було видно, що він чогось шукає: його очі перебігали з одного будинку на другий, обмацували проводки, зупинялися на шумливих перехрестях, де незграбні омнібуси, що їх тягли коні, поволі рухалися по брусковому бруці. Нарешті його увагу привернула до себе невелика група людей, що товпилася перед вітриною. Він кинувся туди.

Там, за чисто вимитим склом, він побачив нарешті те, чого так пристрасно шукав. Маленькими рейсами, що творили коло, бігав манюсінський поїзд, вилискуючи лакованими вагончиками.

Чоловік майже не спав ніч. Вечір минув у товаристві двох друзів, і цей вечір вривався йому в пам'ять на все життя. Його екзамінували. Йому влаштували іспит, як хлопчиків! Його питали з фізики, хімії, суспільствознавства і екзамінатори були не з поблажливих. Але під кінець вони ніби задовольнилися з його знань. На столі з'явилася пляшка старого рейнвейну і вони пили — за повалення реакції, за „Новий Рейнський Огляд“, що мав незабаром почати виходити, за матеріалістичне розуміння історії і за кожного учасника вечірки зокрема — за Карла Маркса, за Фредеріка Енгельса і за нього: Вільгельма Лібкнехта.

Маркс глазував з реакціонерів, які гадали, що роздушили революцію, а того й не добачали, казав, що успіхи природознавства готують новий вибух! З шумом відсунувши стільця, він схопився і вдарив короткопалою рукою об стіл.

— Ви побачите, що станеться! — вигукнув він. Минулий він був свідком перемоги пари. Пара перевернула все догори дном, вона зробила технічну революцію, що змінила обличчя цілого світу. Але її „величність пара“ не завжди буде господарем всього. Пара зійти їй зі сцени Ви побачите, — вона поступиться місцем незрівняно більшому революційному ерові. Цей революційний електричний іскра. Фредерік Вільгельме! Ви знаєте, що я бачив кілька днів тому на Реджен-стріт? Там виставлено модель електричної машини, що приводить в рух поїзд залізниці. Отже проблему розв'язано! Наслідки будуть незчислими!

Вечір перейшов у ніч, і ніч перейшла у ранок, коли співбесідники розійшлися. Але Лібкнехт не міг спати, і от він перед вітриною на Реджен-стріт спостерігає рух поїзда, що поблискує лаком своїх лялькових вагончиків.

Згадуючи про цей випадок через 46 років, Вільгельм Лібкнехт з сумом констатував, що передбачення Маркса ще не збулося. Але Маркс не помилився. Його передбачення збудеться, тільки трохи пізніше.

Збулось і друге передбачення, що було висловлено Енгельсом. Року 1883 Енгельс писав про той самий винахід Депре:

„Вона (електрика) звільняє промисловість майже від всіх місцевих кордонів. І коли навіть на початку з цього скористаються лише міста, то, кінець кінцем, вона стане наймогутнішою підмогою для знищення антагонізму між містом і селом. Але що разом з тим продукційні сили досягнуть таких розмірів, що за них вони переростуть керівництво буржуазії — цілком очевидно“.

Електрифікація, що завоювала собі в капіталістичному світі такий широкий розвиток, тепер переживає тяжкі часи. І це не дивно, бо електрифікація переростає рямці буржуазного суспільства. Продукційні сили здійснюють „бунт“ проти капіталістичного режиму. Капіталізм не тільки не вітає нових досягнень науки й техніки, а навпаки, виступає як руйніник машин, проти інженерів і техніків, що виступають з новими винаходами, здійснює переслідування. Капіталісти й поли тепер виють:

— Досить техніки!.. Назад до середньовіччя!..

Капіталізм загнужав Ніагарський водопад, але друга Ніагара ринула йому на голову — скажений потік кризи, що змітає на своєму шляху заводи, фабрики, електростанції.

* * *

Іншу картину ми спостерігаємо в СРСР. Вирішальні успіхи соціалістичного будівництва, успіхи соціалістичної індустріалізації створили найпотужнішу базу для елек-

Комунізм — це Радянська

Якщо Росія зарясніє технічних устав, то з намісту буде зразок для проці

Тільки тоді, коли келе словість, сільське господарство буде зразком великої пі, остаточно.

трифікації радянських республік. Наюі понад 13 млрд. кіловат. та кінець дават

В лхов, Днпро, Волга, Ангарад

Перенесімося на 14 років назавки

Ії заводи й фабрики стояли мертвлед Багато міст лежало в руїнах і щирми білих та інтервентів.

Зима 1920 року. Грудень. Роста Врангеля. В Москві збирається 8-й пер наркому.

Величезна зала затихає. Напр. Н появу зала зустрічає бурю оплесків сяться до найдашого куточка

— Наша програма партії не мис винна обернутись на програму нашр годиться і як програма партії. Вонапо план м робіт по відновленню всьогосп сучасної техніки. Без плану електрпер не зможемо.

— Комунізм — це є Радянська е наша країна залишиться дрібно-селеба доведемо справу до того, щоб госпа і на велико промислову. Тільки тоді б мисловість, сільське господарство іуде великої промисловості, тільки тоді во.

... Березень 1921 року. Іде 10-На

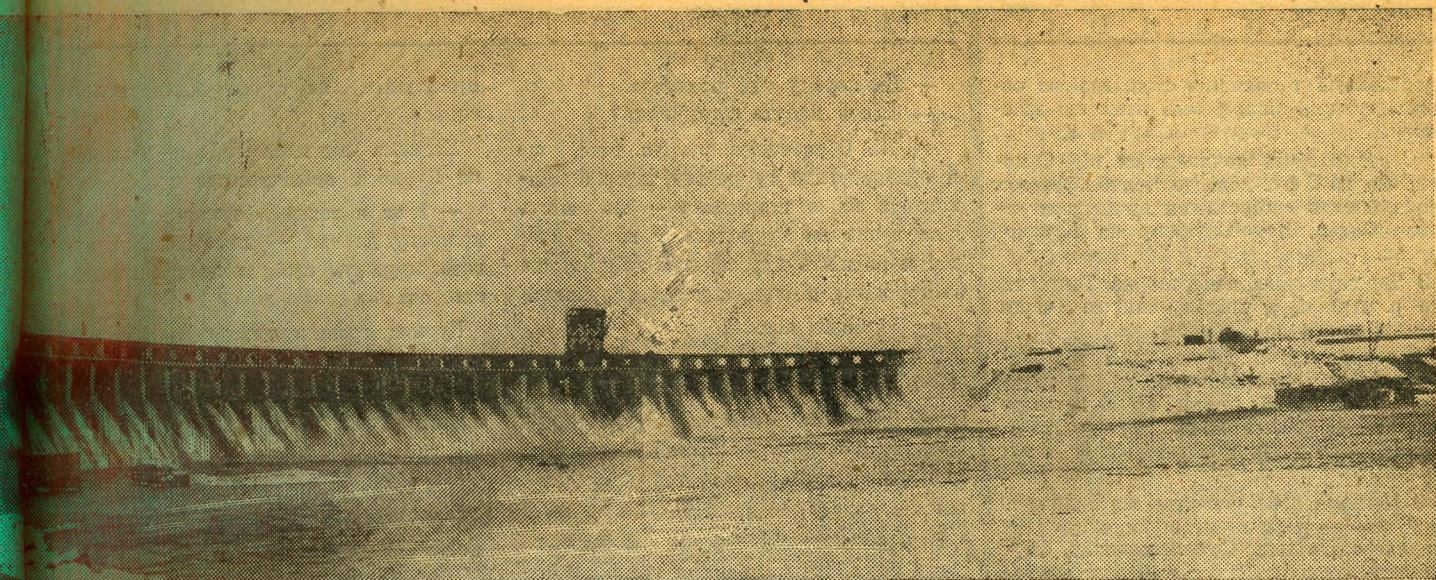
— Справа переробки дрібнопер вичок є справа, що вимагає поколіе роба, оздоровити. так би мовити вола техніка, застосування тракт рів і маоб фікація в масовому масштабі. От шз дрібною хлібороба.

У своїй брошурі про проппол в може наша країна, за наявності відсон перейти в скорім часі до соціалізмувід

Так, може, — але за однієї ми чезній і завершений науковій роботмо

Чи здійснила партія ці наслід ським наставам, керована його сорСт справу е електрифікації Радянського (у

І в світлі цих величезних дос жк англійського письменника Г. Велза.

І я і м е н и к В о л о д и м и р а І л ь Т ч а Л е н і н а

О С Я

Н Т А Ж

нада плюс електрифікація цілої країни.

с і сіткою електростанцій і потужних
муніципального господарського будівни-
цій соціалістичної Європи й Азії.

країна електрифікована, коли під проми-
слового транспорту підведена буде технічна
промість, тільки тоді ми переможемо

ЛЕНІН

кращої п'ятирічки наші електростанції дали
другу даватимуть 38 млрд. кіловат.
на — на радянської електрифікації.

ад. тільки — не закінчила громадянську війну.
Три ледве живі. Лани були спустошені.
рилами будинків, що їх наробили гармати

розі останнього вишкрябка контрреволюції
й з. Першим питанням стоїть доклад Рад-

тружає. На трибуну сходять Ленін. Його
ів. Інакше говорити. Кожне його слово доно-

можатись тільки програмою партії. Вона по-
шодарського будівництва, інакше вона не
а і доповниться другою програмою партії,
о на господарства і доведення його до рівня
иїї переїти до справжнього будівництва

а плюс електрифікація цілої країни. Інакше
як треба, щоб ми це ясно зрозуміли... Ми
подбаза із дрібно-селянської перетворилася
і, ціна буде електрифікована, коли під про-
мість буде підведена технічна база сучасної
ми жемо.

й зії. На трибуні Ленін. Він робить доповідь:
го на, переробки всієї його психології й на-
іти це питання відносно дрібного хлібо-
ської психології може тільки матеріальна база,
ашиборобстві в масовому масштабі, електри-
ці з величезною хуткістю переробило б

одатий в 1921 році, торкаючись питання, чи
сталі йонів дрібних селянських господарств,
у, Діює: дає:

умою ми знаємо тепер, завдяки одній вели-
ті, умова — електрифікація.
а вождя? Здійснила! Партія, вірна лєнін-
ораті. Сталінізм, гігантські посунула вперед
о Союзі певнено буде соціалізм
осіяни жалюгідними видаються „пророцтва“
а.

Він зараз же після громадянської війни побував у нас. Бачився з Леніним. Роз-
мовляв з ним він. А потім випустив насквільну книжечку, що має красномовну назву:
„Росія в імлі“. Ось що подивимо ми в тій книжечці.

Ленін хоч і відкидає, як правдивий марксист, всілякі утопії, але, кінець кін-
цем, сам впав у електричну утопію. Він всіма силами підтримує план організації в
Росії гігантських електричних станцій, що повинні обслужити цілі області світлом, во-
дою і рушійною силою. Він запевняв мене, що дві таких досвідних станцій уже існу-
ють. Чи можна уявити сміливішого проєкта у великій пласкій рівнині з безкінечними
лісами й неграмотними мужиками, з нікчемним розвитком техніки і вмираючо проми-
словістю й торгівлею. Такого роду електрифікація уже існує в Голандії, говорили про
її в Англії. І дуже можливо, що в цих густо населених і промислово розвинутих краї-
нах вона увінчається успіхом і стане справою корисною й економною. Але уявити собі
її застосування в Росії можна лише за допомогою дуже багатой фантазії. Я особисто
нічого подібного уявити собі не можу.

Так, буржуазний письменник, що лишався тим, що у нього „багата фантазія“,
Герберт Велз не міг цього уявити. А от Ленін міг.

І зараз кожному ясно, що був правий „кремльовський мрійник“, в той час, як
сам Велз, як вся буржуазія скандально провалилася. У капіталістичних країнах криза
душить все. Вони відкинуті на багато років назад, а у нас нечувано виросла промисло-
вість, виросли гігантські електричні станції, в тім числі, найбільша в Європі — Дніпрогес.

* * *

Ось перед нами карта СРСР. На ній ми бачимо, що найбільші промислові центри
з'єднані лініями. Лінії ці — то артерії, що по них електростанції понесуть свою голубу
кров. Це лінії єдиної високовольтної сіті, що має згодом охопити цілий Союз і про-
ведення якої диктується всіма інтересами нашого соціалістичного господарства.

Відстані в Радянському Союзі колосальні, вони вимірюються тисячами кілометрів.
Від Нівбуду, що лежить за полярним колом, до Дзогареса (Вірменія) 4 тис. кілометрів.
Від Дніпрогесу до Хабаровська — 10 тис. кілометрів. Але їх з'єднує єдина високовольтна
сіть електропередач.

Електроенергію можна пересилати на величезні відстані. Ми вже тепер переси-
лаємо її на сотні кілометрів, нам же треба навчитися пересилати її на тисячі.

Єдина високовольтна сіть високої напруги, об'єднує все наше електрогосподар-
ство в одно ціле і ми тоді зможемо в перший — липший пункт подати в перший — липший
момент потрібну кількість енергії. Сільському господарству вона більше потрібна влітку,
ніж зимою; цукроварні потребують її в певні місяці осені, зими, і т. д. Єдина високо-
вольтна сіть дозволяє маневрувати розподілом електроенергії, вона ліквідує зайві втрати,
вона дозволяє керувати всім електрогосподарством із небагатьох пунктів.

Як же виглядатиме ця єдина електро-сіть? Яка, так би мовити, буде її географія?

Повернімося до карти. Почнемо з заходу. Ми побачимо, що перша лінія електро-
передачі іде по Дніпру, починаючись від Дніпрельстану. Вона йде через Київ, Гомель,
Вітебськ, Новгород, до Ленінграду. Від Ленінграду вона повертає на Ладогу, потім
біжить через Карелію, Фінляндію, Лапландську тундру аж до Мурманська, де зустрічається
з суворим Північним океаном. Світлом своєї електрики в полярну ніч заглядає.

Це буде західна лінія. На південь вона включає в себе Одесу й Крим.

Середня лінія, — починаючись від Ленінграду, йде на Москву, звідки через Тулу,
мимо Воронежа, біжить на Ростов-над-Донем. Далі пересікає кубанські степи, про-
ходить по узгір'ях Кавказу, переваляючись через Сурамський перевал і кінчається в Тифлісі.

Ця лінія має відгалуження: перше — це Москва-Харків-Дніпрогес. Друге: Ор-
джонікідзе-Грозний-Баку.

Каказ в свою чергу, пересікає свою лінію, а саме: Баку-Тифліс-Рюнгес. Так
щогли електропередачі з'єднують береги Каспійського й Чорного морів.

Третя лінія — це волзька. Вона починається, приблизно коло Ярославля і вклю-
чає в себе волзькі станції. Кінчається вона в Сталінограді. Звідси вона повертає на за-
хід по лінії майбутнього Волго-Донського каналу, далі на Донбас і вмикається в Дні-
прогес.

Всі ці три лінії йдуть з півночі на південь. Крім того, сіть електропередач іде
із заходу на схід.

Північна лінія починається у Менську, пересікає Смоленськ, проходить через
Москву Владівір до Горького. Звідси вона тягнеться далі на схід через Іжевськ до Сверх-

дловська. Тут поки що стоп, далі не обжиті тундри, ліси, можна поки що зачекаги.

Середня лінія починається від Самари, іде на Уфу, далі до Челябін. Звідси вона біжить сибірськими рівнинами через Омськ, Ново-Сибірськ на Красноярьськ.

З Чарджуя вона повертає на Ташкент, на р. Ангари, а звідси тайгою через гірські пасма до Хабаровська.

Південна лінія починається від Камішинської електростанції. Вона перебігає заволзьські степи, потім проходить піски закаспійські, біжить мимо Аральського моря і кінчається в Чарджуї.

З Чарджуя вона повертає на Ташкент, далі йде на Наманган, потім на Фрунзе, озеро Балхаш, Семипалатинськ, Варнаул, Кузнецьк, Мінусінськ і Братськ, де з'єднується з середньою лінією. Звідси ця лінія повертає на південь на Іркутськ, потім на схід Нерчинськ — Чита.

Урал має свою сіть, що починається від Тагільських заводів, іде на Свердловськ, Челябу, Магнітогорськ — Орськ. Від Магнітогорська йде лінія на Карапанду. Караганда з'єднується з Семипалатинськом.

На захід від Орська йде лінія на Оренбург і далі на Саратов. Ця лінія з'єднується з північно-східною Камішинською лінією.

Така, в загальних рисах, схема високовольтної сіті цілого Союзу. Як бачимо, вона охоплює найвіддаленіші райони. Електрика, буквально, проникає в тайгу, тундру, піскові пустелі, іде через гірські перевали, пересікає степи, ув'язуючи все це в єдиний господарський комплекс.

Так цілий Союз опиняється ніби накритий єдиним електричним дахом.

Об'єднуючи всі елементи соціалістичного господарства єдиною високовольтною сіттю, ми тим самим робимо величезний крок вперед, бо це дасть нам можливість залучати до соціалістичного будівництва найвідсталіші й найвіддаленіші райони Союзу, поступово ліквідувати протилежність між містом і селом, електрифікувати залізниці тощо.

Так ми здійснюємо те, що буржуазно-міщанському філістерові Г. Уельсові видавалося нездійснимим.

Заявка комунізму на владу над електроном, подана 80 років тому, здійснюється.

Єдина воля комуністичної партії цементує й об'єднує цілу країну. Цементує й об'єднує її народне господарство єдина високовольтна сіть електропередач.

Партія, на чолі з тов. Сталіним, успішно провадить в життя ленінську електрифікацію.

ДИНАМО.

На обкладинці плакат роботи худ. **ГЕРАСИМОВА.**

№ 4 „Всесвіту“ присвячений шіснадцятиріччю Червоної армії.

— На пораду оце прийшла.

— Щось мабуть придумали?

— Ні. Обробилися ми, то таке, що й одсвяткувати ту роботу треба б. Вже контора наша підчитала — по шість кіло зерна на трудовень у нас припадає й по п'ять карбованців гріними, що за городину й садовину ми виручили...

— По шість кіло?!!

— Ато ж!

— Де ж той хліб дівати? Та в мене ж триста двадцять трудовнів! Батько й мати старі мої — п'ятсот трудовнів мають. Де ж той хліб дівати?

Радість Наталці груди виштовняв. Вона посміхається:

— Місце знайдемо. Тепер мова не про це. От нам день врожаю одсвяткувати треба б, щоб і товариш Курнос був, щоб політвідділ емітеся в повному складі приїхав до нас. Як ти на це?

Лукеря вхопилася за праву Наталчину руку:

— Товаришко Любар — чи мене ж про таке питати? Чи в мене про це поради просити... товаришко Любар...

— Виходить — згода! То завтра на правління й поговоримо... І вона на мить замріялася. В уяві весна пройшла повстала — й серце тьохнуло, на очі смуток зліг. Розвела руками, на Лукерю глянула.

— Що вам, товаришко Любар? — питається та.

— Згалала ганьбу, що каменем на колгосп наш лягла. Ім'я. яке ім'я несправдали ми...

І Лукеря на мить смутком очі повив: задумалася.

А дня другого, як тільки розвиднилося, дорогою, що йде з «Перебудови» в МТС, верхи, на коні буланім, вершник мчав. Йому на зустріч ішов колотий степовий вітер і осіння мряка. Обабіч дороги лежали, руном зеленим озимих укриті лани. Бори й ліски над Полем стояли задумані, горіли на верхах позолотою. То осінь пафарбувала їх.

Коло будинку директорату МТС, де міститься й політвідділ, вершник спинився, зіскочив з коня, прив'язав до конов'язі буланого і юркнув у двері.

— Товаришка Любар, — підводяться із за столу й простягаючи їй на зустріч правицю, захоплено мовить Курнос. — А я дивлюся у вікно, думаю — хто б то воно такої ранньої пори. Сідайте, прошу, — підсуває до столу стільця. — Знаю, ще того п'ятиденника дістав од вас зведення. Знаю: ви план хлібоздачі виконали, натуроплату нам привезли, посівматеріал уфонуєвали — знаю. А

пригадайте, як у вас ішли весною справи?

Наталка дивиться гордим поглядом на Курноса, посміхається:

— І от я тепер делегатом од усього колгоспу до вас, — каже вона, хитрувато мружить свої, повні проникливості, очі.

Курнос трошки насторожується, одверто дивиться в обличчя Наталки:

— Делегатом... Так. У якій же справі?

— На свято врожаю вас просимо. По завтра свято й ділитимемо наслідки господарювання на трудовні. Адже наша праця... наслідки її — то валпа й наша праця. Прошу од ім'я всіх колгоспників — приїдьте.

— Добре. Дякую. Приїду.

— Але ж: обов'язково!

Наталка дивиться на Курноса і раптом на лице її, усміхнене хмаркою, набігає смуток. Вона мовчить. І Курнос мовчить. Утворюється напружена тиша. Про що вони обоє думають? Мо згадують минулі важкі дні боротьби на ланах, а може думками сягають крізь ті дні, в прийдешнє, світле завтра соціалістичної будучини людства, де життя квітнуче буйно й радісно, де смуток, як категорії першої й фізичної перемоги людини одіме назавжди, а пануватиме над життям тільки творча радість.

— Товаришу Курнос, — ронить тихо Наталка. — Ще одна справа до вас...

— Прошу, яка?

— Поверніть нам ім'я Леніна...

Начполіт ворухнувся на стільці, шрам над правою бровою, як і тоді на зборах, став йому гострим трикутником. Очіма допитливими до обличчя Наталчиного припав. Довго дивиться, не зводячи погляду. А Наталка дивилася на нього, твердо одверто, ждала відповіді.

— Ім'я, Леніна... — повторив Курнос.

І підвівся з-за столу, каже: — Помиркуємо. До свята врожаю вирішимо. Приїдемо на свято й там уже...

Радістю запалюються очі Наталчині і, вона схоплюється з стільця, осміхнена, руку простягла начполітові:

— Приїдьте же обов'язково. Обов'язково приїдьте, товаришу Курнос. Усім складом політвідділу... Хай і трактористи, що сіяли в нас, орали... хай і вони приїдять. Обов'язково...

— Так, обов'язково! — й Курнос міцно тисне Наталчину праву руку, тепло й щиро посміхається. — Приїдемо!

Січень 1934 р.

Харків.

ВІДБИТА АТА. А. Раптовий вибув скаламутив політичне життя Франції. Викриття афери Стависького сполохало багатьох депутатів, банкірів, політичних урядовців і всякий політичних мажорів, що погріли собі руки в товаристві з спиритним шахраєм, який ограбував дрібних рантє на кілька сотень мільйонів франків. Стависький виходець з царської Росії, збивав собі капітал спекулюючи на біржових хвилях, можливими тільки з допомогою високих адміністративних осіб. Випуск дутих акцій байо-ського бан у був останнім його „подвигом“. Шедрі подачки поліції, протекція ряду депутатів, серед них і міністра колоній нинішнього кабінету Даліме забезпечувала йому повну безкарність протягом довгих років. Самогубство Стависького під час арешту, ще більше посилювало підозри проти його вельможних опекунів. Усунення небезпечного свідка приписують поліції, в практиці якої вже були випадки убивств зв'язаних з нею аферистів. Такі думки висловлені не тільки в пресі, а й на засіданні палати депутатів, де права опозиція атакувала прем'єра Шотана. Бурхливе обговорення, під час якого Шотан зумів довести, що Стависький почав свою діяльність ще за часів націоналістичних урядів, закінчилось востаннє довір'я кабінетові. Обійняти прем'єра суворо покарати всіх причетних до афери урядовців мали заспокоїти зокрема і тв збуджену юрбу парижан, що намагалися провтерити до парламенту і завдати свій протест проти загальної корупції і розладу адміністративного апарату буржуазної республіки.

На фотіх: прем'єр Шотан (вгорі) і голодні бездомні безробітні гріються коло жаровень на вулицях Парижу.

СВІТОВИЙ ВІДГОМІН. Насичені революційним запалом мужні і гнівні слова пролетарських революційерів перетворили фашистське судило на трибуну могутньої пропаганди комунізму. Останнє слово Дімітрова примусило фашистських паліїв гірко розкаятись в своєму необачному замірі вибити на прилюдне змагання з комуністами. Виправданий присуд був тільки символом тієї поразки, що спиткала панівний у Німеччині режим в його спробах скомпредметувати справу комунізму. Довелося повернутись до звичайних методів розправи, тримаючи виправданих борців за ґратами тюрми. Грізна небезпека і далі тяжить над лейпцигськими в'язнями. Світовий пролетаріат що своїм могутнім тиском одвернув загрозу розправи від рук катів у судових мантиях, з неослабленою силою бореться тепер за визволення Дімітрова з пазурів Герингових помічників.

„Втілення будди“?
Золота лихоманка?

З ШВИДКІСТЮ 120 КІЛОМЕТРІВ мчав швидкий поїзд Париж-Брюссель, надолужуючи втрачений через густий туман час. На крутому віражі біля маленької станції в 110 кілометрах од Парижу 10-вагонна валка на повному ходу вірзалася в експрес, що йшов тим самим маршрутом. Здавання було таке руйнічне, що не вцілів жоден вагон, а всі вони були вщерт неоповнені пасажирами, які від'їздили додому на різдвяні дні. 250 тис. упів витягнуто з під уламків, а разом поєрпіло близько тисячі людей. Катастрофа ця поставила своєрідний „рекорд“. Історія французьких залізниць ще ніколи не відчувала такого числа жертв. На фоті: місце катастрофи через 3 години після сутички поїздів.

БАРИКАДИ В САРАГОСІ. За роки революції Іспанська буржуазія не мала жодного дня відпочинку. Спроби соціал-фашистів спинити робітництво від активної дії zostалися марні. Рядом великих політичних страйків й повстань відповідав п олетаріат на контр-революційну політику „лівого“ уряду. Тоді капітал змінив тактику, ерешовши до відвертого союзу з монархічно-феодалними колами. Соціал-фашисти, як це завжди буває, проторили шлях мажорній реакції, що кинула гасло розгрому робітничих організацій. Повстання в Сарагосі було одним із перших виступів пролетарських сил проти реакції, що зарано святкувала перемогу. Революційний рух знову на піднесенні. Події в Сарагосі — тільки пролог дальшого контр-наступу, здійснюваного пролетаріатом на чолі з комуністами. На фоті: поліція трясуть перехожих на вулицях Сарагоси, розшукуючи зброю, приховану після барикадних боїв.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛІТУН СЕТТЛЬ зробив політ в стратосферу, надючись побити всесвітній рекорд на 19.000 метрів, що його поставив радянський стратостат. Сеттлю пощастило досягти тільки 17.500 метрів. На фоті Сеттль разом з своїм супутником після спуску стратостату в Бріджтауні (штат — Нью-Джерсі).

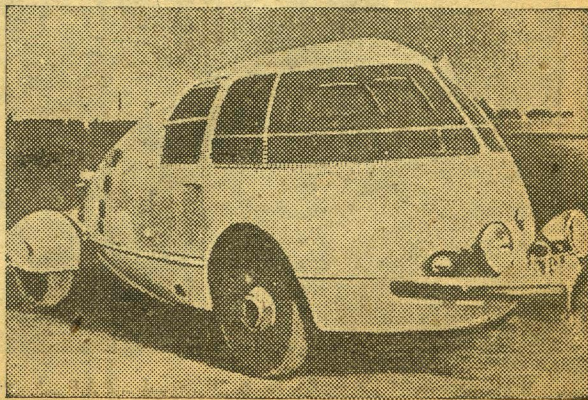

РОЗБУРКАНІ СИЛИ. Під гаслом — „революція закінчилась“ — обрала не щодалво кубінська буржуазія нового президента Мартінса, відомого своїми зв'язками з нью-йоркськими банками. Лютими репресіями проти робітничого руху вирішив диктатор оправдати довір'я своїх опекунів. Але бажаний для капіталу „спокій“ не відновлювався. Розбуркані громом революції трудящі Куби не складали зброї, а ще з більшою енергією перекликали в атаку на уряд, що реставрував всі порядки епохи скинутого догори чорного диктатора Мачадо. Комуністична партія Куби, що зміцніла в революційних боях, пояснює масам всю згубність надій на будь-які полегшення поза шлюх боротьби за владу рад. Активність керіваного комуністами пролетаріату змусила Мартінсо податись у відставку. Це свідчить про розгубленість влади панівних класів, що борсаються між політикою терору і дрібними поступками трудящим масам. На фоті: жандармські роз'їзди патрулюють вулиці Гавани.

ВИНАХІД, ЯКОМУ НЕ СУДИЛОСЯ СПРАВДИТИСЯ. На чикагській міжнародній виставці „вік прогресу“ виставлено модель найшвидкіснішого автомобіля. Винахідник Ліман Велпел вже 2 роки оббиває пороги всіх автофірм, домагаючись реалізації свого проекту. Але ні

Форд, ні „Дженерал-Моторс“, звичайно такі ласі на новини, тепер і думати не хочуть про витрати, зв'язані з випуском нової моделі. За часів кризи технічні новотвори не принадажують підприємців. А винахід мабуть дуже плодотворний. Як запевняє автор — швидкість цієї машини дорівнює 157 кілометрів на годину. Мотор розміщено в задній частині машини. Кузов подано обтічної каплеподібної форми.

ІСКРИСТИЙ ТАЛАНТ

Ні, цей наголовок аж ніяк не претендує дати найбільш точну характеристику всіма сторонами видатної, високо обдарованої, багатогранної натури А. В. Луначарського. Бо з таким же успіхом можна було б назвати цю яскраву індивідуальність тонким мистецтвознавцем і запальним політичним бойцем - більшовиком, блискучим академіком, знаменитим промовцем і разом з тим визнаним дипломатом, огнеметним памфлетистом і спокійно-іронічним драматургом, філософом - ерудитом і літературним критиком.

Народившись в тихій, сонній Полтаві, Анатолій Васильович Луначарський дуже рано почав бурхливе життя революційного діяча. Вже в київській гімназії чотирнадцятилітнім хлопцем він організовує підільні гуртки для ви-

вчення марксистської літератури. Не маючи змоги через «політичну неблагонадійність» продовжувати освіту в Росії, він їде закордон, де не тільки вчиться філософії, але і близько знайомиться з фундаторами і учасниками групи «Освобождение труда». Починається довгий шлях політичної діяльності на завдання більшовицьких партійних центрів. Шлях, на якому чимало місяців і років одібрали одиночки Лук'янівської, Таганської і інших тюрем Російської імперії.

Був період перед світовою імперіалістичною війною, коли Луначарський одійшов від більшовиків, заплутавшись в чіпкому павутинні ідеалістичної філософії. Проте під час війни від одразу ж став на інтернаціоналістські пози-

ції і після лютневої революції працював разом з більшовиками, за що був арештований владою Тимчасового Уряду.

В Жовтневій революції Анатолій Васильович — в перших лавах будівників нової Радянської республіки й нового життя. 12 років на посту першого Наркома Освіти першої пролетарської республіки, дванадцять років боротьби за створення цілком нової системи народної освіти — це величезний пам'ятник. Промовистими написами на цьому пам'ятнику є і його твори, промови, памфлети, книжки — вся та діяльність, в яких трибун, політичний борець, академік, драматург, дипломат і т. д. висвітлював грандіозні ідеї партії Леніна—Сталіна, що вела його і ним керувала.

Анатолій Васильович Луначарський на трибуні

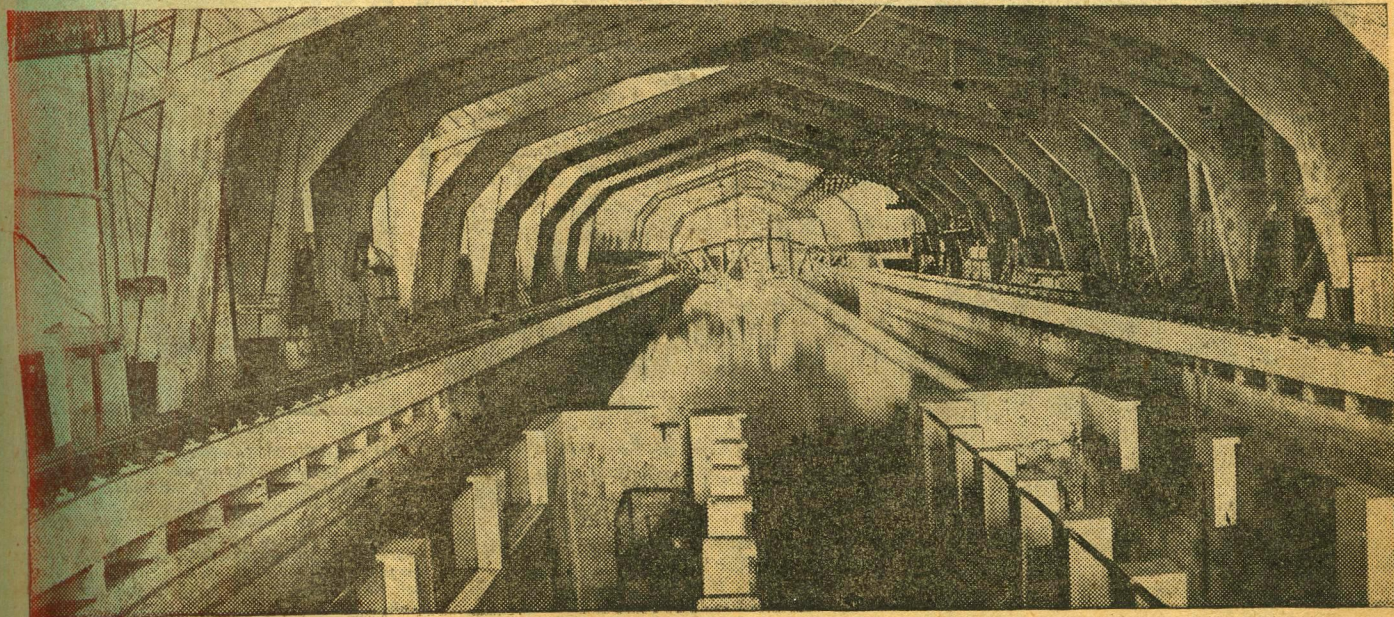
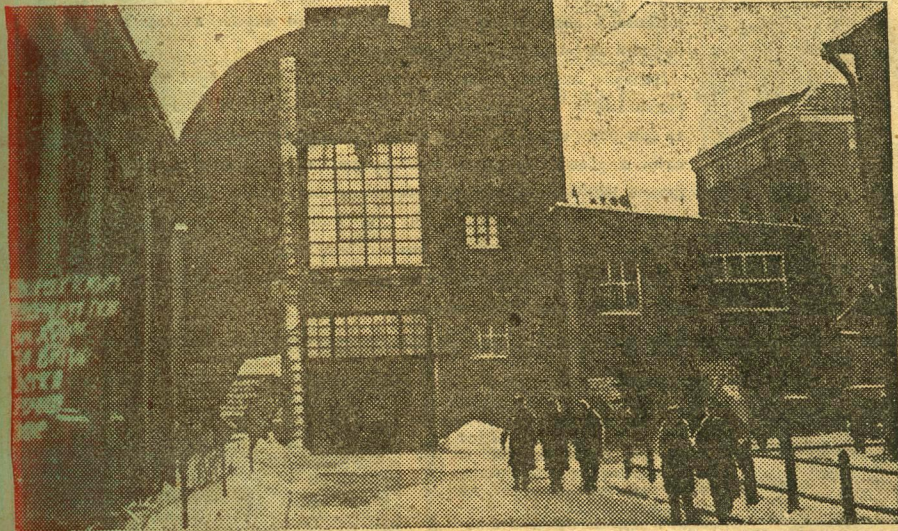
МАЯК РАДЯНСЬКОЇ АВІАЦІЇ

Тільки на рік з чимось він молодший за Жовтневу революцію, цей науково дослідницький інститут, один з найяскравіших маяків радянської науки.

Гарячі подихи революції наснажили великим завзяттям ту купку молодих ентузіастів, що оточила була „дедушку русекой авіації“ проф. Миколу Єгоровича Жуковського п'ятнадцять років тому в голодну і холодну пору.

Буквально напорожньому місці в злидених сараях творилися перші авіоконструкції, переживалися перші поразки і сліпучим сивом радощів освілювалися перші успіхи.

Уся матеріальна і постачальницька база перших часів нового інституту містилася на завалищах авіаційного брухту. Там, на кладовищах угроблених чи „до ручки“ доїжджених літаків збирали перші цагісти матеріал для здійснення своїх сміливих проєктів.

Тепер це світового значення інституція. Тепер міністр авіації Франції—найпередовішої в справі авіації країни П'єр Кот записує в книзі відвідувачів ЦАГІ.

„Мої колеги, діячі французької авіації, і я гаряче вітаємо наших колег, діячів радянської авіації. Їх значення подиву—гідні. Те, чого вони досягли, є просто чудо“...

І справді, хіба не чудо, що тільки 1921 року створений був перший металевий напівметалевий спробний літак АНТ-1—він висить тепер під стелею однієї з зал ЦАГІ, як теплий спогад і як критерій для порівнянь, а сьогодні гуде в небі п'ятьма моторами летючий вагон АНТ-14. А між ними ж були ще і АНТ-2 і АНТ-3—той самий, що 1926—1927 року вилетів в міжнародні перельоти і успішно пройшов відстань з Москви до Токіо. І АНТ-4—той самий, що під назвою „Страна Советов“ перелетів з Москви до Нью-Йорка.

І АН-9, той самий, що під ім'ям „Крила Советов“ побував майже в усіх європейських столицях і тепер цілою серією літає на різних авіолініях Союзу.

А перших весняних днів злетів в повітря нова дитина—велетень ЦАГІ, блискучий і небувалий АНТ-20 „Максим Горький“.

Та крім авіаційних досягнень, з ЦАГІ є ще цілий ряд найважливіших робіт, що ними він дуже і дуже прислужився радянській техніці.

Досить згадати, що точну модель Дніпрельстану випробувано з підридинамічного боку саме в ЦАГІ, що тут створено перші радянські автожери, що тепер ЦАГІ близький вже до розв'язання цілого ряду проблем, які ґрунтовно змінюють самі принципи і погляди на авіацію.

ЦАГІ—15 років. Створити таке науково-технічне чудо за такий невеликий строк могла тільки на нових матеріальних і принципових засадах засновача радянська наукова думка.

М. Б—КИЙ.

Ліворуч—корпус експериментального відділу ЦАГІ з аеродинамічною вежею. Нижче—гідро-канал ЦАГІ, де випробувано модель Дніпрельстану

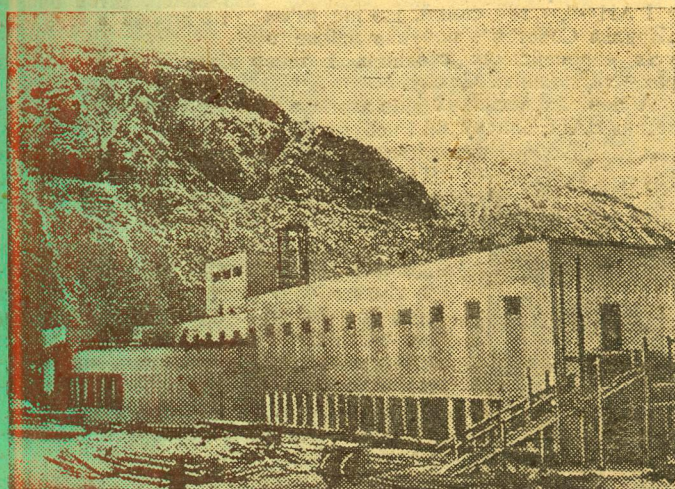
Головний конструктор ЦАГІ, нагороджений орденом Леніна т. А. Н. Туполєв, автор проєктів літаків з серії АНТ

О Д Н А Ш О С Т А

ВИНЯТКОВОЮ УВАГОЮ, піклуванням повита була школярська молодь під час зимової у чбової перерви. Кіно, мовзанки, лижвані станції, театри, будинки відпочинку, екскурсійні бази — усе це за постановою Уряду пішло назустріч школярам, максимально дешево, а то зовсім неплатно, відкриваючи для них свої двері. При самих школах на цей час були організовані різні розваги і підсилене харчування для дітей. Деякі заводські школи використали перерву для поїздок в колгоспи, підшефні заводи.

Словом сказати, школярі одержали під час перерви справжню зарядку бадьорості і нових сил для другої половини навчального року.

На фоті — піонери зразкової ФЗД на Харківському тракторному заводі пишуть листа до школярів підшефного села Хрущова — Микитівки на Богодухівщині. В листі піонери рапортують про досвід своєї шкільної праці в першому півріччі.

БІЛОЮ ПЛЯМОЮ НА КАРТІ, диким, незалюдненим простором лежали за царату Хібінські гори на Кольському півострові. Допитливе око радянських дослідників відкрило в Хібінських горах нечислені багатства. Самі тільки апатити і нефі ліни, не кажучи про десятки інших мінералів що їх видобуто за останні три роки в Хібінах, дали вже країні Рад на десятки мільйонів карб прекрасного штучного добрива, сировини для алюмінієво-шкляної і ряду інших промисловостей, а також валюти за продані за кордоном концентрати.

Недавно ще цілковито пустельне місце тепер буває життям радянського промислового центру. Під горою Кукісвумчорр за три роки виросло нове місто з електростанціями, фабриками, клубами, театрами, технікумами і т. п., де живуть і працюють 35.000 чоловіка. Спростовано легенду про те, що тутешня земля не може нічого родити. Створено ряд городніх комбінатів, що дають уже тисячі тонн свіжої городини.

На фоті — будівництво понижувальної електростанції, що обслуговуватиме Хібіногорськ.

**ВІДГОСТРИМО
СТАНОВИ ПЕРАІ**

Відгострим пера і станове пера, щоб писати краще. Це пера з новими перьями, які не стираються і не пачкаються. Вони ідеально підходять для всіх видів письма.

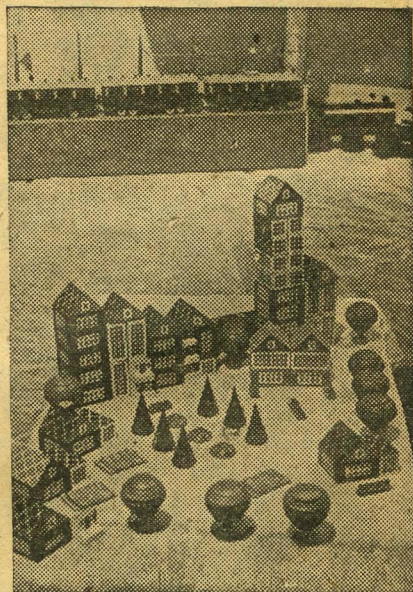
**ЛИТЕРАТУРНИЙ
ЛИСТОН**

Листон літературний, що виходить щотижня. Він містить нові твори, рецензії, огляди літератури. Це важливий джерело інформації для всіх, хто цікавиться літературою.

**ПРО СТВОРЕННЯ
ЧЕРВОНОЇ КНИЖКИ**

Про створення червоної книжки, яка містить всі твори класичної літератури. Це важливий джерело інформації для всіх, хто цікавиться літературою.

КОЛГОСПНА ЛІТГАЗЕТА та особлива увага, що її приділяє партія питанням літератури викликала до творчого життя сотні молодих письменників і лав робітників і колгоспників, дала величезний поштовх до постійного зростання письменницьких кадрів. Один із цікавих проявів масового літруху є створення низових літгазет, листівки літсторінок заводських і колгосп. газетах. Перед нами зразок поглиблення цього руху — № 1 першої літгазети в колгоспі при Куп'янськ. МТС. На фоті: редколегія обговорює разом з начполітвідділу МТС. т. Веселовським зміст дальших номерів свого видання.

ДИТЯЧА ІГРАШКА притягує до себе увагу широких кіл трудящих. Там, де серйозно поставилися до вимог маленького споживача, вимог, сформованих умілою рукою радянського педагога, там почала виникати добра радянська іграшка. Треба тільки не зменшувати уваги, ширше розгорнути продукування (і проектування) нових зразків іграшок, надто ж, так званої, політехнічної. На фоті — зразки дитячих іграшок, виготовлених в науково-дослідному інституті в м. Загорську: «Електропоезд» і «Маленький архітектор».

...І МРІЯ ТАКИ ЗДІЙСНИТЬСЯ

Дехто так і проектував назвати майбутню споруду — житлокооп «Мрія».

— «Соціалістична мрія», — додав хтось. Але це односторонньо відкинули.

— Ніка це не мрія. Вона вже сьогодні майже дійсність, а за рік-два стане і справжньою стопроцентною прекрасною дійсністю.

І житлокоопбуд назвали урочисто — «П'ятирічка за три роки» або «5 за 3».

Новому житлобудукоопові дали землю під забудову не десь, а на проспекті Леніна, майбутній важливіший і красивіший столичний магістралі за два кроки від майдану Дзержинського.

Дивився головний фасад майбутніх будівель на південь. І непередбачені були в проектних завданнях, не тільки самі житлокорпуси, але цілий побутовий корпус, де буйно мали розквітнути паростки колективізованого життя. Все! було в цьому корпусі —

він був до свого корпусу... трипалевими цв'язками.

А сходи з підйомом в 45 градусів. А балки, вкладені в місця димоходів, щоб затіти від першого ж паління. А діри в стінах уже заселених квартир, діри, через які прекрасно видно зорі на небі. Так мовити, — «світить вам зорі!».

А щілини в дверях такі, що за словом мешканців «постальони можуть не тільки в них листи кидати, а навіть і пакунки».

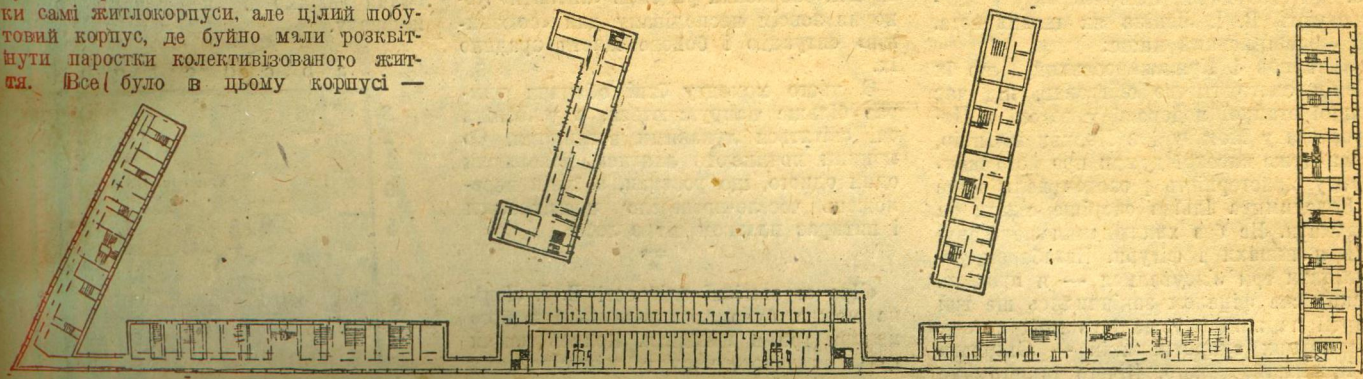
А цв'яметрові розколини в стінах, а...

Ні, «не стещь алмазов» в цій скербничій злочинів, безладдя і шкідництва.

промисловою споруду нашої радянської доби надягали невластиву їй, чужу, запозичену з минулих соціальних взаємин форму. Ні, найогидніше формалізм виявився в твердженні, що нашій добі відповідає форма якихось сіропохмурих коробок, без жодного виступу, без жодної прикраси, без найменшої спроби використати гру світло-тіні і мінливості сонячних променів.

Та формалістична отрута мала ще і іншу, так мовити, бюрократичну відміну.

Архітекторів замовляли проєкт будівлі. Не побувавши на місці, не оглянувши його в натурі, він брав цифрові завдання, що до кубатури і довжини

Такий незграбний вигляд навіть у плані мав будинок житлобудукоопу „5 за 3“

дитячий садок і велика шерукарня, дитячі ясла на 120 душ і зал для зборів, їдальня і велике приміщення домоуправи, радіовузол і ремонтні майстерні для негайного виправлення усяких дрібних поломи́в, спеціальний гараж для велосипедів, мотоциклів і сущарки для білизни.

...А недавно в одному з бараків для будівельних робітників «5 за 3» зібралися незвичайні збори. Тут були не тільки учасники першого установчого засідання і помічники перших збудованих вже корпусів, не тільки будівельники, але і місські архітектори і планувальники, і газетярі, і фотографі, і представники держконтролю, і обжитлокоопспілки, і міськрада, і навіть нарком комунального господарства тов. В. Поліщук.

Та промовці говорили про не зовсім урочисті речі.

Бо всі говорили про якість будівництва. Потану якість. Неприпустиму якість. Злочинну і навіть шкідницьку якість.

Словом такі дрібнички, як відсутність проєкту і робочих рисунків, жахливий фасад з убиральнями і кухнями на вулицю, а кімнатами в двір, повну відсутність побутових установ, бо весь мрійний побутовий корпус невідомо з чийого розпорядження... зник, і на тому місці стоять звичайні квартири, про безладно криві лінії фронтів — про все це і тому подібне мало навіть згадували.

Бо що значить воно порівняно до летючого даху? Ні, це не «опечатка». Летючий дах справді існує на корпусі № 5 цього житлобудукоопу. І торік він з'явився з свого тимчасового припибу, щоб полетіти в невідомі мандри: та і як йому не знятися, коли прив'язаний

Майже водночас із цими зборами відбувався у Харкові пленум Оргбюро спілки радянських архітекторів України.

Багатьма прекрасними і навіть епохальними спорудами — творами радянських архітекторів — пишається УСРР і зокрема Харків. Та на цьому тлі ще більш різкими похмурими потворами стоять отакі зруйновані мрії.

Мрії. Здійснені мрії. Який же тяжкий злочин лягає на тих, хто споганив ці радісні порівняння до соціалістичного майбутнього?!

На пленумі шукали причин і причин, цв'я.

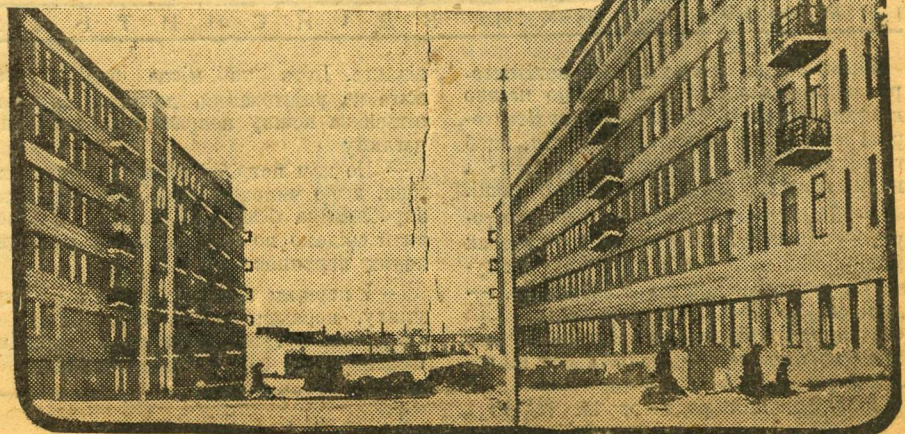
І одну з перших називали формалізм — старано приховану під захисними «науковими» забарвленнями класововорожу теорію.

Формалізм виявлявся не тільки в тому, що на житло, на громадську чи

фасадної лінії, додавав до неї стандартні шорми, круто замішував усе і рисував проєкт. До проєкту неодмінно додавалася картинка. На ній був фасад майбутньої будівлі розмальований всіма можливими фарбами. Перед будівлею на картинці зростали нечувані з допотопних часів гіллясті папороті, над будівлею ширяли у височині аероплани, а на блисучому, як шліфоване скло, брукові котилися «Бюіки», «Каділлякі», «Лінкольни» і інші чуда авто-техники.

Це нічого, що картинка фасаду не відповідала основному проєктові, а все разом не відповідало рельєфу місцевості, що такі папороті тепер не ростуть, а без аеропланів і «Каділляків» фасад обертається в то-скну решітку з вікон, дверей і простінків.

Назарменій вигляд цієї будівлі промовляє сам за себе

Л Е Н І Н І Ш А Х М А Т И

В. І. Ленін навчився грати в шахмати з дитинства — 7-8 років. За першого вчителя йому був батько, а потім старший брат. Володимир Ільч остільки опанував шахматне мистецтво, що, будучи студентом у Казані, з успіхом змагався з кращими місцевими шахматистами. Про силу при Володимира Ільча може свідчити хоч би те, що на великому самарському турнірі, де всі гравці були розподілені на кілька категорій, Володимир Ільч грав по другій категорії і блискуче взяв перший приз, не програвши жодної партії.

В заслання, 1897-1900 р.р. Володимир Ільч також не цурався шахмат. Подано уривки спогадів П. Лепешинського, що стосуються цього періоду і змальовують В. І. Леніна як шахматиста. П. Лепешинський пише:

«Старков і Крижановський, що їх Ленін систематично обігравав, під час нічної етапної подорожі у вагоні з Петрограда у Москву і з Москви в Сибір, були дуже високої думки про його шахматну майстерність і захочували мене і Володимира Ільча скоріше сидати за шахмати. Не без хвилювання пересувався я пішаки і фігури. Незабаром результати гри з'ясувалися — я програв. Таким же фіналом закінчилися ще три партії на загальну радість моїх старих шахматних супротивників — Старкова і Крижановського. Нічого іншого не залишалося, хоч це для мене було і неприємно, як погодитися на гру з компенсацією сил: Володимир Ільч знімав у себе якунебудь легку фігуру, і тоді шанси на перемогу урівнювалися».

Пам'ятаю, між іншим, як ми утрьох, тобто Старков, Крижановський і я заходилися грати з Володимиром Ільчем. Роль лідера шахматної «антанти» належала мені і це подвоювало напруження моїх сил і моєї уваги. І, о радість, о щастя, В. І. зазнав поразки! Він уже втратив одну фігуру, і справи його зовсім кепські. Перемога забезпечена за нами! «Антанта» починає посміхатися в добивного супротивника, смакуючи вдачу наслідки того геніального ходу, що для чорних був фатальним. Та «ворот», що не капитулював ще, сидить в захолодній позі над дошкою, як кам'яна статуя, уособлюючи надлюдську натугу думки. На лобі у Володимира Ільча з характерними сократівськими горбинками виступали краплі поту, очі неперушно дивилися на той куточок, де зосередився стратегічний головний пункт боротьби.

Легенда говорить, що Архімед зосе-

редившись над розв'язанням своєї геометричної задачі, не приділив ані найменшої уваги римському солдатові, який виявляв до нього явно агресивні наміри. Володимир Ільч нагадував в цей момент Архімеда. Очевидно, якби хто гукнув зараз: «Пожожа, горить, рятуйтесь!» — він би й брови не моргнув. Мета його життя даної хвилини полягала в тому, щоб не здатися, щоб устояти, щоб не визнати себе переможеним. Легкокажна «антанта» нічого цього не помічала. Першим вдарив тривогу лідер «антанти», помітивши чудовий і далеко продуманий маневр Володимира Ільча. Та було пізно. Двома-трьома «тихими» ходами Ленін під шумок завчасних радіщів «антанти» утворив зовсім несподівану для «союзників» ситуацію і бойове щастя зрадило їх.

З цього моменту їхні обличчя чимраз більше напружуються, а у Леніна очі світяться лукавими вогниками. Союзники починають лягати, докоряючи один одного, що роззаяви, а їхній переможець зесоло-превесело посміхається і витирає платком піт з лоба».

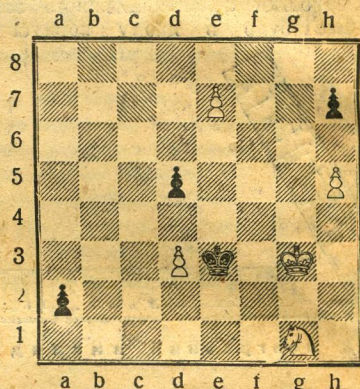
«Про стратегічні здібності В. І. Леніна можна було догадуватися і з його манери гри в шахмати. Колиш маючи трохи вільного часу в мінуєнському заслання, під час еміграції — за кордоном, він не від того був, щоб пограти з тим чи іншим завзятим товаришем в шахмати. Та зате вже держис! У грі Ільча завжди почувалася упевненість, могутня думка. Він не відмовлявся і від тих шаблонів, що їх рекомендують в шахматних катехізисах, як випробувані, правильні дебюти (початок гри). Та ось раптом його думка робить великий стрибок від передбачених катехізисом рецептів і він спантелічує супротивника своїми оригінальними ходами. Це означає, що він швидко знайшов несподівану комбінацію. Спантелічений супротивник його почуває, що його шахматна думка лопала в якісь лещата, з яких їй не вирватися, аж доки не настане фатально неминучий кінець гри» (В. Лепешинський. «Вокруг Ильича»).

«17 лютого н. с., одержавши твою задачу я трохи розохотився грати в шахмати — а то було зовсім все позабував. Не грав, здається, рік, а всього за останні роки зіграв кілька «гусарських» і напівгусарських партій. Задачу твою я розв'язав легко: Td8-d6

А от в «Речи» побачив сьогодні етот який розв'язав не сразу і який мені дуже подобається. Положення таке: б1 Kpg3, Kg, Ce7 і пішаки h5 і d4 чорні Кре3 і пішаки h7, d5 і a2 (обидва останні через один хід перетворюються в королеву). Білі починають і виграють. Красива штучка».

(В. І. Ленін — Д. І. Ульянову. В. Ленін. «Письма к родным», стор. 361)

Подано етюд, що про нього пишав В. І. Ленін. Він є один з найкрасивіших і найтрудніших в усіх шахматній літературі. Докладне його розв'язання подано в наступному номері журналу.

«(Листопад 1917 року). Дістався я Ленінграду наприкінці листопада з і великими труднощами, мабуть з останнім поїздом перед заскоком в Могілевський губерний польських легіонів. Найближче моє завдання побачитися з Ільчем. Іду в Смольний...»

— А що, Ільч, — питаю жартуючи, може зіграємо в шахмати? Пам'ятає старі часи.

Брате мій, який веселий регіт попустило мені викликати своєю фразою грудей Ільча! Його очі перестали дивитися у далечинь і привітно залукалися, озирнувши отакого чудачка, що «вчасно» згадав про шахмати.

— Ні, — сказав, нарешті, серйозно Ільч, трохи заспокоївшись від сміху, тепер уже не до шахмат. Грати більше певно, не доведеться.

Ільч уже передчував, що відтепер кожен атом його часу, кожен кусочок його сил, кожна часточка його повинні повною мірою піти на продовження тієї великої справи, що він почав в «Червоному Жовтні». (П. Лепешинський. «Вокруг Ильича»).

«Нині його нема серед нас, наш любий дорогий шахматиста. Нині ми «гру» на шаховій дошці світу діла у спадок комуністична партія. Півна і методи гри лишилися ленінськими. Червоні і чорні фігури одні проти одних посідають чимраз загрозливіше становище. Розв'язка наближається і на ніякого сумніву, що перемога буде червоними, над якими вітає безсмертний дух того, хто нині спить вічним сном у мавзолеї на Червоному майдані». (П. Лепешинський «Вокруг Ильича»).

І М Р І Я Т А К И З Д І Й С Н И Т Ь С Я

Яке це мало значення для архітектора, коли знаходилися люди, що найімовірніше картинці і коли усі архітекторів обов'язки кінчалися на тім, щоб телючити замовцеві отакі «проекти» і щонайшвидше дістати за нього гроші.

— Ні, шановні товариші архітектори, — говорив і на пленумі і на зборах потерпілих пожителів Нарком Комуністичного господарства т. Поляков, — даді ми не дозволимо вам цього. Від створення проекту до моменту здачі готового будинку — ви за нього відпо-

відаєте. Ідіть на місце будівництва, дивіться на ринтовання, доглядайте, сваріться за кожну неправильно вкладену цеглину

— Бо нам потрібні радянські архітектори, а не чиновники, не автомати для виробництва безвідповідальних, а інколи й свідомо по шкідницькому виготовлених картинок.

— І першим вашим ділом на новому шляху, першим вашим обов'язком є виправити те, що споганено на будівництві «5 за 2». Микола БРИЛЬ.

к сведению лечебных учреждений!

«МОСОБЛХИМПРОМСОЮЗ»

ХИМИКО-ФАРМАЦЕВТИЧЕСКАЯ ФАБРИКА

«Гален-Москва»

МОСКВА, 55-БАХМЕТЬЕВСКАЯ УЛ. 2-й ВЫШЕСЛАВЦЕВ ПЕР., 6-А.

Секаровская жидкость
(вытяжка из семян желез)
РАЗРЕШ. НКЗ № 8362.
применяется против истощения,
уменьшения сил, полового бессилия
и неврастении во всех ее видах.

Активированный уголь «КАРБОЛЕН»

В ТАБЛЕТКАХ, КРУПИНКАХ И В ПОРОШКЕ ДЛЯ
ВНУТРЕННЕГО УПОТРЕБЛЕНИЯ. РАЗРЕШ. НКЗДРАВ № 4211
РЕКОМЕНДУЕТСЯ ВРАЧАМИ ПРИ РЯДЕ ЖЕЛУДОЧНО-
КИШЕЧНЫХ ЗАБОЛЕВАНИЙ, — ПРИ ПРОЦЕССАХ УСИЛЕННОГО
БРОЖЕНИЯ В КИШЕЧНИКЕ ПРИ АРТЕРИОСКЛЕРОЗЕ, ПРИ
ОТРАВЛЕНИЯХ ЯДАМИ, ГРИБАМИ, НЕДОБРОКАЧЕСТВЕН-
НЫМИ ПИЩЕВЫМИ ПРОДУКТАМИ, В ГИНЕКОЛОГИИ
ПРИ СЕПТИЧЕСКИХ АБОРТАХ И КАК ПРИСЫПКА
ПРИ ГНОЙНЫХ РАНАХ И ЯЗВОХ — ЗАЖИВАЮ-
ЩИХ ФИСТУЛАХ.

ДЛЯ ПРЕДОХРАНЕНИЯ ОТ
БЕРЕМЕННОСТИ ВЫПУЩЕНЫ ВАГИНАЛЬНЫЕ ШАРИКИ
«ВАГИЛЕН», ПРИГОТОВЛЕННЫЕ НА ПРОТИВОЗАЧАТОЧ-
НОМ ПРЕПАРАТЕ ХИНОЗОЛЕ. РАЗРЕШ. НАРКОМЗДРАВ.

ПРОДАЖА ВО ВСЕХ АПТЕКАХ И МАГАЗИНАХ САНГИТЕЛИН СЕТЬ

ПРИ ОТСУТСТВИИ НА МЕС-
ТАХ ЗАКАЗЫ ИСПОЛНЯЮТСЯ
ПРИ ПОЛУЧЕНИИ ЗАДАТКА В
50% ПОСЫЛКОЙНОЙ КОНТО
РОЙ «ГОРТ» — МОСКВА
МОСКВОРЕЦКАЯ УЛ. 26/
НА СУММУ СВЫШЕ 200 РУБ. ЗАКАЗЫ МОГУТ
ВЫПОЛНЯТЬСЯ НЕПОСРЕДСТВЕННО ФАБРИКОЙ

„НОТЫ — ПОЧТОЙ“ Центральный нотный магазин МОГИЗ'а

Москва, Центр, Неглинная, 14. Телефон № 3-69-31

ВЫСЛАЕТ ИСКЛЮЧИТЕЛЬНО НАЛОЖЕННЫМ ПЛАТЕЖОМ БЕЗ ЗАДАТКА

Самоучители и школы для музических инструментов (по нотной и цифровой системам)

1. Гитара 7-ми стр. — Иванов	3-45
Мандолина — Александров	1-50
Балалайка — Илюхин	1-00
— Луканихин	2-00
Гармоника 2 х рядн., венская, 21 кл., 12 бас., русско-нем. строй — Сергеев и Голубев	1-50

По нотной системе

Баян 52 клав, 90 басов — Гладков и Голубев	4-00
Фортепиано — Бейер	3-75
Мандолина или 4-х стр. домра — Розов	4-40
Скрипка — Брош, ч. I	3-00
Скрипка — Берно, ч. I	4-50
Виолончель — Ли	5-00

Труба или корнет — Орвид	6-00
Флейта — Платонов	8-50
Волторна — Шеллар	4-75
Кларнет — Блатт, ч. I	4-00
Труба „Б“ или „П“ — Китцер	7-50

Основы МУЗЫКАЛЬНОЙ ТЕХНИКИ —

Драгман, вып. 1-й корнет, труба, тенор, баритон (кларнет) вып. 2-й бас „Б“, альт, волторна	4-00 4-00
---	--------------

Портреты композиторов: Бетховен,
Шопен, Моцарт, Григ, Чайков-
ский, Глинка, Римский Корсаков,
Мусоргский и др.,

ЦЕНА КАЖДОГО ПОРТРЕТА по 1 р. 25 к.
Те же портреты, формат открытки по 35 к.

КАТАЛОГИ ВЫСЛАЮТСЯ ПО ПЕРВОМУ ТРЕБОВАНИЮ

Во ВСЕ МАГАЗИНАХ!

Торгсина

ПОСТУПИЛ
В ПРОДАЖУ

МОНТАЛИН — НОВЫЙ
КРЕМ ДЛЯ ОБУВИ ВСЕХ ЦВЕТОВ

МОНТАЛИН ПРИДАЕТ ОБУВ
ВИ ЭЛАСТИЧНОСТЬ И КРАСИВЫЙ БЛЕСК

МОНТАЛИН НА ДОЛГО
ПРЕДОХРАНЯЕТ ОБУВЬ ОТ ПОРЧИ

МОНТАЛИН ИЗГОТОВЛЕН
ИЗ ВЫСОКОСОРТНОГО СЫРЬЯ

Цена коробки 7 коп.

НАУЧНО-ЛИТЕРАТУРНУЮ
ХАРАКТЕРИСТИКУ
— ОЦЕНКУ ЛИЧНОСТИ —
ПО ПОЧЕРКУ —

ДАЕТ АВТОР ДИАГНОСТИЧЕСКОЙ
МЕТОДИКИ В ГРАФОЛОГИИ

Л. М. Кожебаткин

ДЛЯ ЭТОГО НУЖНО НАПИСАТЬ
НА ПОЧТОВОМ ПЕРЕВОДЕ
ПРИМЕРНО СЛЕДУЮЩЕЕ:

ПЕРЕВОД С ОБРАЗЦ. ПОЧЕРКА
В СУММЕ 7р. НАПРАВЛ. ПО АДР.

МОСКВА 9, ул Горького д. 17
абонементный ящик № 1242
ГРАФОЛОГУ-ЭКСПЕРТУ

ЛЕОНИДУ МЕЛЕТЬЕВИЧУ КОЖЕБАТКИНУ

ДОПУСКАЕТСЯ НАЛОЖЕН. ПЛАТЕЖ НА ТРУД.
ПРИ ПОСЛАНИИ 25 РУБ. (МОЖНО МАРКАМИ)

• СВОЙ АДРЕС ПИШИТЕ ТОЧНО

«Почерк находится в известном
соответствии с индивидуальными
особенностями пишущего, с его на-
личным психофизиологическим со-
стоянием».

«Изучение почерка представляет
в современной науке заслужива-
ющим особенного внимания».

ВЫДЕРЖКИ ИЗ БОЛЬШОЙ СОВЕТСКОЙ
ЭНЦИКЛОПЕДИИ О ГРАФОЛОГИИ том 1
стр. 852—856.

Телефон рекламного відділу
журналу „ВСЕСВІТ“ № 4-18-20

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТА НА 1934 РІК НА:

НАЗВА ВИДАННЯ	Періодичність видання	УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ		
		На 3 міс.	На 6 міс.	На 12 міс.
1. Газету „ВІСТІ ВУЦВК“	Щоденно	7 крб. 50	15 крб.	30 крб.
2. „Всеукр. Пролетарий“	Щоденно	7 „ 50	15 „	30 „
3. „Літерат. газета“	Три рази на міс.	4 „ 50	4 „ 50	9 „
4. Журн. „Всесвіт“	Два рази на міс.	3 „ 60	3 „ 60	7 „ 20
5. „Червоний перець“	Два рази на міс.	3 „ 50	3 „ 50	7 „ 20

Передплата приймається по всіх підприємствах зв'язку, райбюрах Союздруку, книжково-газетних кіосках при МТС й представниками Союздруку й підприємств зв'язку.

Харків, вул. К. Лібкнехта, № 11.

ВИДАВНИЦТВО „ВІСТІ ВУЦВК“